

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Diplomová práce

**Vývoj struktury investic v ČR z odvětvového
pohledu a srovnání s EU**

Vedoucí práce: Ing. Tomáš Volek, Ph.D.

Autor práce: Bc. Lenka Berková

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka BERKOVÁ**
Osobní číslo: **E09491**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Vývoj struktury investic v ČR z odvětvového pohledu
a srovnání s EU**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:
Cílem diplomové práce je posoudit vývoj struktury investic v České republice z odvětvového pohledu a zjištěné výsledky porovnat s údaji za Evropskou unii

Osnova:

1. Investice a jejich význam v národním hospodářství
2. Investiční prostředí a investice v ČR
3. Vývoj objemu a struktury investic v ČR se zaměřením na odvětvovou strukturu
4. Posouzení zjištěných údajů s průměrem EU a vybranými jednotlivými členskými zeměmi Evropské unie

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

40 - 50 stran

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

Liška, V.: Makroekonomie. Professional Publishing, Praha, 2004.

Hronová, S.: Národní účetnictví. Praha, C. H. Beck, Praha, 2009.

Mankiw, G.: Zásady ekonomie. Grada Publishing, Praha, 1999.

Srholec, M.: Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním rovnání. Linde, Praha, 2004.

Burda, M.; Wyplosz, Ch.: Macroeconomics: A European. Text. Oxford University, Press, 2005.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Tomáš Volek, Ph.D.

Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce:

15. března 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

16. dubna 2011

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 23. března 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury a internetových zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Ločenicích dne 18. dubna 2011

Bc. Lenka Berková

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce Ing. Tomáši Volkovi, Ph.D. za odbornou pomoc a cenné rady při zpracování diplomové práce.

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na vývoj struktury investic z odvětvového pohledu ve srovnání s EU a vybranými členskými zeměmi. Cílem práce je uvést odvětvovou strukturu tvorby hrubého fixního kapitálu v ČR a zjištěné výsledky porovnat s údaji za Evropskou unii a s vybranými členskými zeměmi EU.

V teoretické části jsou popsána základní fakta o investicích, co představují, jak jsou rozlišovány a jaký mají význam v národním hospodářství.

V praktické části je zpracována struktura investic v ČR z hlediska věcného a odvětvového v podobě grafů a tabulek. Poté je uvedeno srovnání údajů ČR s EU a vybranými členskými zeměmi v kategoriích podíl celkových investic na HDP, tvorba hrubého fixního kapitálu i dle odvětvové struktury a investice dle institucionálních sektorů.

Klíčová slova:

Národní hospodářství

Investice

Tvorba hrubého fixního kapitálu

Odvětví

Abstract

The thesis is focused on the development of investment patterns of the sectoral point of view in comparison with the EU and selected member countries. The aim of the thesis is to bring the industrial structure of gross fixed capital formation in the Czech Republic and compare the founded results with those for the European Union and selected EU member states.

The theoretical part deals with basic facts about investment, what they represent, how they are distinguished and what is the importance in the national economy.

The practical part deals with the structure of investments in the Czech Republic in terms of material and sectoral in the form of graphs and tables. Then there is noted the comparison of the Czech Republic data with the EU and selected member countries in the shares of total investment to GDP, gross fixed capital formation by industry structure and investment by institutional sectors.

Keywords:

national economy

investment

gross fixed capital formation

branches

Obsah

1 ÚVOD	2
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE	3
2.1 INVESTICE A JEJICH VÝZNAM V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	3
2.1.1 <i>Kapitál versus investice</i>	3
2.1.2 <i>Podnikové pojetí investic</i>	8
2.1.3 <i>Investiční strategie</i>	12
2.1.4 <i>Státní finanční podpora podnikových investic</i>	14
2.1.5 <i>Financování investic</i>	16
2.1.6 <i>Na čem závisí dynamika investic v ekonomice?</i>	17
2.1.7 <i>Význam zahraničních investic pro ekonomiku</i>	19
2.1.8 <i>Význam investic v národním hospodářství</i>	21
3 METODIKA	25
4 PRAKTICKÁ ČÁST	26
4.1 INVESTIČNÍ PROSTŘEDÍ A INVESTICE V ČR	26
4.1.1 <i>Investiční klima</i>	26
4.1.2 <i>Investiční pobídky v ČR</i>	28
4.1.3 <i>CzechInvest</i>	32
4.1.4 <i>Vývoj investic se zahraniční účastí</i>	34
4.2 VÝVOJ OBJEMU A STRUKTURY INVESTIC V ČR.....	38
4.2.1 <i>Tvorba hrubého kapitálu</i>	39
4.2.2 <i>Tvorba hrubého fixního kapitálu</i>	40
4.3 SROVNÁNÍ S PRŮMĚREM EU A VYBRANÝMI ČLENSKÝMI STÁTY EU.....	49
4.3.1 <i>Celkové investice</i>	49
4.3.2 <i>Tvorba hrubého fixního kapitálu</i>	50
4.3.3 <i>Investice dle institucionálních sektorů</i>	52
4.3.4 <i>Odvětvová struktura</i>	55
5 ZÁVĚR	59
6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
7 SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	64
8 SEZNAM TABULEK	67
9 SEZNAM GRAFŮ	68
10 SEZNAM OBRÁZKŮ	69
11 SEZNAM PŘÍLOH	70

1 Úvod

Pojem investice je v dnešním medializovaném světě velmi často skloňován. Investice jakožto peněžní prostředky proudí do různorodých odvětví – dopravní infrastruktura, vzdělávání, zdravotnictví, průmysl, zemědělství, životní prostředí atd. Velká část prostředků plyne z fondů Evropské unie, ale i od soukromých podnikatelských subjektů. Každý stát se snaží přilákat do své země nové investiční příležitosti pomocí určitých nástrojů a jedním z nich jsou i investiční pobídky.

Investice jsou především významnou složkou hrubého domácího produktu. Zahrnují v sobě tvorbu hrubého fixního kapitálu, změnu zásob a čisté pořízení cenností. Ekonomové se věnují zejména sledování vývoje tvorby hrubého fixního kapitálu, který vypovídá o tom, jak se bude vyvíjet ekonomika v dalších letech. Tvorba hrubého fixního kapitálu je odrazem toho, jak domácí i zahraniční firmy rozšiřují své kapacity. Hlavní vliv na investice má výše úrokových sazeb určované zejména Českou národní bankou. Na základě jejich pohybu se investoři rozhodují o svých investičních možnostech. Mezi úrokovými sazbami a investicemi existuje nepřímá úměrnost, jestliže úrokové sazby klesají, objem investic roste tedy i tvorba hrubého fixního kapitálu. Některé země i této platnosti využívají, že snížením úrokových sazeb vyvolají růst tvorby hrubého fixního kapitálu a tím i růst hrubého domácího produktu.

Diplomová práce se soustředí právě na investice jako složku hrubého domácího produktu. Obsahuje zpracování tvorby hrubého kapitálu a dále rozpracování jeho nejvýraznější složky tvorby hrubého fixního kapitálu. Údaje jsou zpracovány do grafů jako procentní podíly a tempa růstu, případně do tabulek. Diplomová práce je zaměřena na odvětvovou strukturu - jak se vyvíjí investice v různých odvětvích, je zpracována i věcná struktura – do jakého typu aktiva se investuje. Další část obsahuje srovnání údajů mezi ČR a EU a vybranými členskými státy. Pro zajímavost je uvedeno rozložení investic dle institucionálních sektorů jako procento z HDP.

2 Literární rešerše

2.1 Investice a jejich význam v národním hospodářství

2.1.1 KAPITÁL VERSUS INVESTICE

Jedna z definic kapitálu říká, že kapitál jsou akumulované úspory, tzn. úspory přeměněné v investice. Kapitálem se rozumějí věcné statky nebo jistá suma peněz, které svým specifickým způsobem uplatňování v různých sférách ekonomiky skýtají možnosti dosahování výnosů. Tyto statky nejsou určeny k bezprostřední spotřebě, nýbrž jsou meziproduktem pro výrobu dalších, nových spotřebních statků. Peníze v pozici kapitálu neslouží k nákupu spotřebních statků, ale svým uplatněním v rámci hospodářského koloběhu se vrací svému vlastníkovi s přírůstkem (ziskem, úrokem apod.). (1)

Investice se z makroekonomického hlediska charakterizují jako použití úspor k výrobě kapitálových statků, případně k vývoji technologií a k získání lidského kapitálu. Představují obětování dnešní hodnoty za účelem získání budoucí hodnoty. Kvantitativně představují rozdíl mezi hrubým domácím produktem a součtem spotřeby, veřejných výdajů a čistých vývozů. (2)

Investice tvoří druhou hlavní složku soukromých výdajů v ekonomice. Investice také vedou k akumulaci kapitálu, a tím ovlivňují a formují potenciální produkt ekonomiky, čímž spoluurčují její dlouhodobou výkonnost. Změny v úrovni investic se významným způsobem projevují změnami v úrovni celkového produktu ekonomiky a v úrovni zaměstnanosti. Proto je schopnost formulovat modely a teorie, které umožní porozumět zákonitostem, jimiž se řídí investice, nezbytným předpokladem pro tvorbu účinné hospodářské politiky. (1)

Je třeba zdůraznit, že makroekonomická teorie pojmem investice rozumí výhradně tok výdajů, které zvětšují fyzickou zásobu kapitálu. Za investice tudíž nepovažujeme nákup nemovitostí, cenných papírů nebo uměleckých děl, protože v tomto případě dochází pouze k převodu vlastnických vztahů a změnám ve skladbě aktiv jednotlivců. K investicím dochází pouze tehdy, dochází-li k tvorbě fyzického kapitálu.

Investice se rozdělují do tří položek: investice do bytové výstavby, investice firem do fixního kapitálu a investice do zásob. (1)

Investice do fixního kapitálu firem

Firmy používají kapitál jako klíčový výrobní faktor k výrobě svých produktů, jež prodávají na trzích statků a služeb. K tomu, aby rozhodly, kolik kapitálu při výrobě použijí, je třeba, aby zvážily vztah mezi dodatečnými příjmy, které jim poplynou díky použití většího množství kapitálu, a dodatečnými náklady, vzniklými díky použití většího množství kapitálu. Zvýšení výstupu, dosažené při použití jedné další jednotky kapitálu ve výrobě, nazýváme mezní produkt kapitálu. Pokud bude firma financovat pořízování kapitálu výpůjčkou za úrokovou sazbu, je zřejmé, že firma bude investovat, pokud mezní produkt každé další jednotky kapitálu bude přesahovat tento tzv. nájemný náklad kapitálu. Investice se dostanou do rovnovážné hodnoty ve chvíli, kdy se mezní produkt kapitálu každé další jednotky kapitálu bude právě rovnat nájemnému nákladu kapitálu. (1)

Investice do bytové výstavby

Domy jsou typem aktiva, které se vyznačuje zejména svou dlouhověkostí. Z tohoto důvodu investice do domů představují jen velmi malou část existující zásoby domů. Pro existující zásobu domů je závislost poptávky po zásobě domů na ceně tvořena klasickou klesající poptávkovou křivkou, tj. čím nižší je cena domů, tím větší je poptávané množství. Poloha této poptávkové křivky je závislá na celkovém bohatství obyvatelstva, na reálném výnosu dosažitelném z alternativních investic a zejména na čistém výnosu, který majiteli nemovitosti plyne z její držby. Tento výnos je dán rozdílem mezi příjmy plynoucími z domu (nájemné) a náklady na jeho vlastnění (opravy, daň z nemovitosti, hypoteční úroková míra). Změna kteréhokoli z výše uvedených faktorů posouvá poptávkovou křivku odpovídajícím směrem. Nabídka domů je v každém okamžiku pevně dána, neboť aktuální zásoba domů nemůže být rychle změněna. Cena domů je proto dána průsečíkem klesající poptávkové křivky a svislé nabídkové křivky. Křivka nabídky domů představuje tok nových domů na trh v daném období při stanovené ceně. Celkové množství nových domů představuje zřejmě hrubé investice do bytové výstavby. Změna kteréhokoli faktoru, který ovlivňuje poptávku

po existující zásobě domů, ovlivňuje též cenu domů a tak i velikost investic do domů. Jestliže předpokládáme např. vzroste výnos z alternativních možností investování (např. do akcií, dluhopisů apod.), potom poptávka po domech poklesne a s ní i cena stávající bytové zásoby. To povede k poklesu investic do bytové výstavby. Pokud naopak poklesne hypoteční úroková míra a náklady spojené s pořízením investice poklesnou, vzrostou příjmy spojené s jejím držením, a tak se pozvedne cena stávajícího bytového fondu. To způsobí vzrůst ceny domů a zvýšení investic do nových domů. Lze konstatovat, že nabídka nových domů je výrazně závislá na monetární politice, a to jak z pohledu reálných, tak nominálních úrokových sazeb, též na fiskální politice, protože k nákupu domů jsou kupujícími hromadně využívány hypotéky (přesněji řečeno daňové předpisy upravující způsoby daňového zvýhodňování hypotečních splátek a jejich státní podpora).

Investice do zásob

Zásoby se skládají ze surovin, hotových výrobků a rozpracovaných produktů v procesu výroby, které firma udržuje v očekávání, že je prodá. K investicím do zásob dochází, když firmy zvyšují své zásoby, přičemž ke zvýšení zásob může dojít v důsledku žádoucích nebo nežádoucích investic. Za nežádoucí investice do zásob můžeme považovat případ, kdy se firmě hromadí ve skladech výrobky, jež není schopna prodat např. v důsledku poklesu agregátní poptávky. Žádoucími investicemi do zásob rozumíme, kdy firma úmyslně vyrábí na sklad, neboť např. očekává hospodářské oživení a prudký nárůst agregátní poptávky. Vývoj investic do zásob je nevyhnutelně spjat s vývojem hospodářského cyklu a je výslednicí žádoucích i nežádoucích investic.

(1)

Investice ve svém nejširším pojetí v ekonomické teorii znamenají ekonomickou činnost, při níž se subjekt (stát, podnik, jednotlivec) vzdává své současné spotřeby s cílem zvýšení produkce statků v budoucnosti.

Investování předchází odložená spotřeba, kterou nazýváme úsporami z hrubého domácího produktu. Jde o nespotřebovanou součást hrubého domácího produktu, která má věcně podobu investičních statků. Zahrnuje jak úspory domácností ve formě

nespotřebovaných důchodů, tak i firemní úspory v podobě odpisů a nerozdělených zisků. Platí vztah:

$$U = H - S$$

kde: U = úspory z hrubého domácího produktu (odložená spotřeba),
H = hrubý domácí produkt,
S = spotřeba.

Hrubý domácí produkt vyjádřený výdajovou metodou se může vyjádřit jako souhrn výdajů na spotřebu a výdajů na hrubé investice (I):

$$H = S + I \rightarrow I = H - S$$

Z výše uvedených vztahů logicky vyplývá ekonomická identita: investice = úspory. Jestliže uvažujeme existenci veřejných výdajů (V) a čistých vývozů (Z), pak hrubý domácí produkt zahrnuje vedle výdajů na spotřebu a investice i tyto další výdaje a platí vztah:

$$H = S + I + V + Z$$

Za této situace investice vystupují jako rozdíl mezi hrubým domácím produktem a součtem spotřeby, veřejných výdajů a čistých vývozů:

$$I = H - (S + V + Z)$$

Investice mají zásadní vliv na budoucí vývoj úrovně hrubého domácího produktu, spotřeby a dalších výdajů. Rozlišujeme dva účinky investic:

- a) důchodový,
- b) kapacitní.

Důchodový účinek investic spočívá v tom, že vyvolává řadu dalších agregátních výdajů a tím růst nominálního hrubého domácího produktu. Tento růst je, v důsledku tzv. výdajového multiplikátoru ($1/(1 - \text{mezní sklon ke spotřebě})$), několikanásobně vyšší, než je samotná výše investice. Tento účinek investice má okamžitý vliv na poptávku po investičních a spotřebních statcích.

Kapacitní účinek investic spočívá v obnově či zvyšování instalovaných kapacit, dosažených pomocí investování. Projeví se až po dokončení investice obnovou nebo rozšířením majetku, tj. zvýšením výrobních kapacit – nabídky.

Investice mají tedy velký význam jak pro okamžité zvýšení ekonomické aktivity, tak i pro dlouhodobější růst ekonomiky. Je však nutné, aby časové zpoždění mezi důchodovým a kapacitním účinkem investic nebylo příliš velké, protože jinak dochází k posílení inflačních tendencí v ekonomice.

Z makroekonomického hlediska se rozlišují:

- a) hrubé investice,
- b) čisté investice.

Hrubé investice představují přírůstek investičních statků za dané období. V současné metodice národních účtů se do nich zahrnují pod názvem „tvorba hrubého kapitálu“ následující části:

- pořízení a úbytky hmotných fixních aktiv (např. budovy, stroje, zařízení),
- pořízení a úbytky nehmotných fixních aktiv (např. licence),
- změna stavu zásob. (2)

První dvě části jsou obvykle označovány pojmem hrubá tvorba fixního kapitálu. Hrubé investice nesmíme zaměňovat se stavem investičních statků k určitému okamžiku. Zatímco investice představují tokovou veličinu za určité období, která obnovuje nebo rozšiřuje dané investiční statky, investiční statky jsou stavová veličina k určitému okamžiku. Jestliže výše investic přesahuje opotřebení investičních statků, dochází k růstu těchto statků.

Do hrubých investic se zahrnují i změny zásob, avšak nepatří tam změny předmětů dlouhodobé spotřeby pořízených domácnostmi pro uspokojení konečné spotřeby, ani změny zbraní pořízených vládou pro vojenské účely. Nezahrnují se tam ani finanční investice (investice do různých druhů dlouhodobých cenných papírů), nemohou tam patřit změny pozemků. (2)

Ve struktuře hrubých investic v průmyslově vyspělých zemích převládají především stroje, zařízení a tovární budovy, poté následují obytné budovy, zbytek tvoří ostatní složky hrubých investic.

Pro měření intenzity investování je využíván ukazatel míry investic. Představuje podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu. Míra investic je významným ukazatelem ekonomického vývoje a hospodářské politiky státu. Je velice kolísavá: v období vysokých temp růstu ekonomiky a v období strukturálních přestaveb stoupá; v období recese obvykle klesá.

Čisté investice jsou hrubé investice, snížené o znehodnocení kapitálu (kapitálovou spotřebu, zejména odpisy). Ve statistikách nejsou často uváděné vzhledem k tomu, že je obtížné určit znehodnocení kapitálu pomocí odpisů. Obvykle čisté investice tvoří podstatně méně než jednu polovinu hrubých investic.

V některých publikacích se můžeme setkat i s kategorií obnovovacích investic. Představují tu část hrubých investic, která připadá na obnovu opotřebovaných investičních statků. Teoreticky by se měly rovnat odpisům. V praxi ale odpisy neumožní plnou obnovu investičních statků. Je tomu tak proto, že se provádějí z historických pořizovacích cen a při existující inflaci nemohou zajistit obnovu investic. (2)

2.1.2 PODNIKOVÉ POJETÍ INVESTIC

Obecně o podnikových investicích platí totéž co o investicích z hlediska makroekonomického: jsou to statky, které nejsou určeny k bezprostřední spotřebě, ale k výrobě dalších statků v budoucnu. Z hlediska finančního je můžeme charakterizovat

jako jednorázově vynaložené zdroje, které budou přinášet peněžní příjmy během delšího budoucího období. (3)

Klasifikace investic v podniku

Z hlediska financování, účetnictví a daňových předpisů rozlišujeme tři základní skupiny investic:

- **finanční investice** – jako je nákup dlouhodobých cenných papírů, vklady do investičních a jiných společností, dlouhodobé půjčky, nákup nemovitostí aj. s cílem obchodovat s nimi a získat úroky, dividendy nebo zisk;
- **hmotné investice** – vytvářejí nebo rozšiřují výrobní kapacitu podniku, jde o výstavbu nových budov, staveb, dopravních cest, nákup strojů, výrobního zařízení, dopravních prostředků potřebných k další výrobě;
- **nehmotné investice** – sem se zařazuje nákup know-how, licencí, softwaru, autorských práv, jako jsou výdaje na výzkumné a podobné činnosti, na vzdělání, sociální rozvoj.

Rozhodování o investicích „kolik, do čeho, kdy, kde a jak investovat kapitál“ patří k nejdůležitějším manažerským rozhodnutím o budoucím vývoji podniku a jeho efektivnosti. Je důležité vytvořit investiční plán podniku, který vychází nebo je přímo součástí strategického podnikatelského plánu, ve kterém se stanoví dlouhodobé cíle podniku.

Fáze plánování investic

- **Předinvestiční** – z investičních projektů se vybírají ty nejvhodnější jak po technické, tak ekonomické stránce. Na jejich základě se vypracovává podrobná technicko-ekonomická studie, která obsahuje souhrnný přehled, zdůvodnění projektů, údaje o trhu a ostatním prostředí, technický a organizační projekt, ekonomické a finanční vyhodnocení projektů.
- **Investiční** – nastává po schválení investičního projektu, která zahrnuje zpracování projektové dokumentace, získání pozemků, výstavbu budov.
- **Provozní** – následuje hned po investiční fázi. (3)

Proces kapitálového rozpočetnictví

Kapitálové rozpočetnictví představuje mnohostrannou aktivitu, ke které patří: formulace a vyjádření dlouhodobých cílů; hledání nového a ziskového užití investičních fondů; příprava technologických, marketingových a finančních plánů; příprava schválení a kontroly rozpočtů a začlenění těchto rozpočtů do informačního systému firmy; ekonomické hodnocení alternativních projektů a následný audit výkonnosti přijatých projektů. (4)

Dlouhodobé cíle

Systematický přístup k rozhodování o kapitálových investicích vyžaduje vytvoření souboru dlouhodobých cílů, které slouží jako směrnice pro rozhodování manažerů.

Vznik investičních návrhů

Dobry investiční návrh musí nejprve někdo navrhnout. Pokud neexistuje tvůrčí hledání nových investičních možností, jsou i nejpropracovanější hodnotící techniky bezcenné. Kromě toho musí být ve firmě někdo ochoten takovým návrhům naslouchat. Jinými slovy, je třeba nalézt metodu sloužící k přenosu návrhů na rozhodovací úroveň. Optimální metoda identifikace a vytváření investičních návrhů je pochopitelně v každém odvětví i v každé firmě jiná.

Hodnocení peněžních toků a klasifikace projektů

Jakmile je návrh přijat k posouzení, je nutno vyhodnotit očekávané náklady a výnosy, které s sebou nese navrhovaný projekt. Často je nutno před zapracováním návrhu do formálního rozpočtu firmy revidovat a podrobněji propracovat hrubé předběžné odhady provedené při prvním definování projektu. Před přijetím konečného rozhodnutí o rozpočtu je nutno tyto revidované odhady znovu zdokonalit a předložit je formou žádosti o schválení.

Je nutno shromáždit a porovnat údaje o technologii, marketingu a finančním hospodaření z různých oddělení a divizí celé firmy. V konečné etapě se odhady některých nákladů nahrazují reálnými nabídkami dodávajících firem. Harmonogram a velikost budoucích peněžních toků však v celém procesu rozpočtování doprovází nejistota. (4)

Metody pro klasifikace investičních projektů:

➤ *Podle velikosti projektu*

Velikost peněžních zdrojů potřebných k realizaci projektu je vhodnou metodou rozlišující tři typy projektů: velké projekty, obyčejné kapitálové výdaje a malé návrhy. Např. firma definuje velký projekt dle vstupních výdajů ve výši přesahující 250 000 dolarů. Výdaje přesahující 5 000 dolarů podléhají formálním postupům kapitálového rozpočtnictví a malé projekty nevyžadují formální souhlas.

➤ *Podle druhu přínosů*

Přínosy mohou vznikat vlivem snížení nákladů, rozšíření prodeje stávajících produktů, rozšíření podnikání o nové výrobní řady, omezení rizika nebo zlepšením pracovních podmínek na základě režijních investic do sociální oblasti.

➤ *Podle stupně závislosti*

Existují různé vzájemné závislosti mezi dvěma investičními projekty:

- vzájemně se vylučují: realizace obou projektů, A i B, může být technicky neproveditelná, přijetí jedné investice znemožňuje přijetí druhé, např. na stejném pozemku nelze postavit basketbalové hřiště i plavecký bazén;
- komplementární návrhy: rozhodnutí realizovat první investici zvyšuje očekávané výnosy z druhého projektu;
- substituty: tehdy, pokud přijetí projektu snižuje ziskovost druhého projektu;
- statistická nezávislost (nebo závislost) – dva projekty jsou statisticky závislé, jestliže vzrůst (pokles) výnosů z jednoho je doprovázen vzestupem (poklesem) výnosů z druhého projektu.

➤ *Podle typu peněžních toků*

Zde se zkoumá plánovaný peněžní tok projektu a projekt je klasifikován jako standardní nebo nestandardní. Standardní projekt je klasifikován jako projekt, ve kterém po vstupním výdaji následuje tok pozitivních čistých příjmů, který má podobu: - + + + ..., nebo v případě, kdy se vstupní výdaj protáhne na několik let, má peněžní tok formu: - - + + ... Standardní investiční projekt je tedy takovým typem projektu, jehož peněžní toky zaznamenávají pouze jednu změnu znaménka, a to z negativních na pozitivní čísla.

Projekty s čistými konečnými náklady, jejichž peněžní toky mají formu - + + + - jsou tudíž nestandardní, protože tyto projekty dvakrát mění znaménko: poprvé po vstupním investičním výdaji a podruhé před závěrečným rokem trvání investice – např. u povrchové těžby uhlí nebo lámání kamene, kdy po vyčerpání zásob suroviny musí společnost obnovit v souladu s koncesí původní charakter krajiny. (4)

2.1.3 INVESTIČNÍ STRATEGIE

Investiční strategií rozumíme různé postupy, jak dosáhnout požadovaných investičních cílů nebo se k nim maximálně přiblížit. Často se za investiční strategii považuje jak stanovení investičních cílů, tak i postupů, jak jich dosáhnout. Respektování základního cíle a dílčích finančních cílů podniku v investičním rozhodování ve svém důsledku znamená, že investor musí každou investiční příležitost posuzovat s přihlédnutím k těmto faktorům (tzv. magický trojúhelník investování):

- a) očekávaný výnos investice,
- b) očekávané riziko investice,
- c) očekávaný důsledek na likviditu podniku.

Ideální investiční příležitosti jsou s maximálním výnosem, nízkým rizikem a vysokou likviditou. Takové investice se však v praxi obvykle málo vyskytují. Investor by měl preferovat některý z uvedených faktorů. Podle toho, který faktor preferuje, rozeznáváme různé typy investičních strategií: (2)

Strategie maximalizace ročních výnosů. Investor zde dává přednost co nejvyšším ročním výnosům a nehledí na růst ceny investice, event. na její udržení. Eventuální nižší zisk z růstu ceny kompenzuje vyššími ročními výnosy. Tento typ strategie je vhodné uplatňovat při nižším stupni inflace, protože při ní se roční výnosy příliš nezhodnocují a investice si udržuje v zásadě svou reálnou hodnotu.

Strategie růstu ceny investice. Investor dává přednost těm investičním projektům, u nichž předpokládá co největší zvýšení hodnoty původního investičního vkladu (kapitálový zisk u akcií). Běžný roční výnos z investice je pro investora více méně irelevantní. Tento typ strategie je vhodný zejména při vyšším stupni inflace, která znehodnocuje běžné roční výnosy, ale budoucí hodnota majetku v důsledku vyšší

inflace rychle roste. U strategie růstu ceny investice jsou tedy roční výnosy obětovány v očekávání značného výnosu v budoucnosti.

Strategie růstu ceny investice spojená s maximálními ročními výnosy. Investor zde vybírá ty projekty, které přinášejí jak růst ceny investice v budoucnosti, tak růst ročních výnosů. Takové investiční příležitosti jsou z hlediska základního finančního cíle – maximalizace tržní hodnoty firmy – nejideálnější, v praxi se vyskytují velice sporadicky.

Agresivní strategie investic. Spočívá v tom, že investor preferuje projekty s vysokým stupněm rizika (např. investice do zahraničí, do oblastí s neprozkoumaným trhem apod.). Zde podstupované vysoké riziko je kompenzováno možností vzniku vysokých výnosů.

Konzervativní strategie. Je typická tím, že investor postupuje opatrně, má averzi k riziku a vybírá projekty bezrizikové či s nízkým stupněm rizika. Takové projekty ovšem přinášejí také menší výnosnost. Tento strategický postup je typický tím, že využívá portfolia investic, které tlumí případné riziko.

Strategie maximální likvidity. Investor dává přednost projektům, které jsou schopny se rychle transformovat na peníze a které jsou co nejlikvidnější (např. investice do krátkodobých termínovaných vkladů, do cenných papírů, hmotné investice s krátkou dobou návratnosti). Takové investice sice zajišťují likviditu, ale přinášejí zpravidla menší výnosnost. Opačně obvykle investice s vysokým výnosem či s možným vysokým zhodnocením bývají obtížněji převoditelné na peníze. Tento typ strategie se používá tehdy, jestliže podnik má problémy se zabezpečením své likvidity. (2)

Psychologie je jedním z faktorů, které určují cíle investorů. Psychické dispozice určují, že by investor měl zacházet se svými penězi takovým způsobem, aby se cítil spokojeně. Pocit spokojenosti totiž není přímo úměrný výnosům, nýbrž závisí také na riziku portfolia a na řadě jiných faktorů.

Americká finanční poradkyně Marilyn MacGruder Barnewallová nashromáždila během své praxe cenné poznatky o psychologii klientů. Její typologie je velmi jednoduchá

a užitečná, a to i v podmínkách ČR, rozlišuje pouze dva typy klientů. Psychologicky pasivní investoři – ti své jmění získali pasivně (dědictvím, dlouholetým spořením celé rodiny anebo rizikovými operacemi s kapitálem, který patřil někomu jinému). Psychologicky aktivní investoři - jsou aktivně zapojeni do procesu tvorby majetku, a aby dosáhli svých cílů, riskovali vlastní kapitál. (5)

2.1.4 STÁTNÍ FINANČNÍ PODPORA PODNIKOVÝCH INVESTIC

Jaké jsou důvody angažovanosti státu ve financování podnikových investic či jiné podpoře?

Především je tomu tak proto, že efektivní investice podniků zajišťují dlouhodobější ekonomický růst. Proto hospodářská politika státu často podporuje růst podnikových investic jako podstatný faktor růstu celé ekonomiky.

Dalším důvodem může být snaha o řešení nedostatečného rozvoje některých regionů země či některých oborů podnikání, umožňujících rychlou dynamiku ekonomického rozvoje země.

Důvodem podpory investičních aktivit firem bývá také často posílení konkurenceschopnosti podniků v zahraničí a zajištění příznivého vývoje obchodní a platební bilance země, a tím i stability měny.

Silným motivem státní podpory investic je vždy fungování malých a středních podniků, které se zpravidla podílejí více než dvěma třetinami na tvorbě HDP. Tyto podniky však mají značně omezený přístup k úvěrovým zdrojům, protože jsou považovány za riskantnější, mají menší schopnost ručení, nemohou obvykle získat zdroje z kapitálového trhu ve formě akcií, obligací.

Při poskytování investičních finančních podpor je stát omezen nejen výší prostředků státního rozpočtu, ale i nutností respektovat tržní konformnost těchto podpor, tj. zajistit, aby zásadně nenarušovaly tržní podnikatelské prostředí, zajišťovaly přibližně stejné podmínky podnikání, a to i v mezinárodním měřítku. V ČR a ostatních zemích EU existuje právní úprava veřejné podpory, která zakazuje veřejnou podporu narušující hospodářskou soutěž. Neznamená to ale absolutní zákaz veřejných podpor. Poskytovatel veřejné podpory je povinen informovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

o poskytnuté podpoře. Ten posuzuje, zda veřejná podpora respektuje zákonná pravidla země a EU a povoluje výjimky ze zákona veřejné podpory. (2)

Veřejné podpory v rámci pravidel EU a ČR lze rozdělit na tři hlavní kategorie:

- a) **regionální podpory** – pro oblasti s mimořádně nízkou životní úrovní, nebo vysokou nezaměstnaností;
- b) **podpory horizontálního charakteru** – platí pro všechna odvětví, např. podpora malého a středního podnikání, výzkumu a vývoje;
- c) **podpory sektorového typu** – specifické podpory pro jednotlivá odvětví.

Finanční podpora podnikových investic se uskutečňuje různými formami. Rozdělují se na dvě skupiny:

1. přímé investiční podpory,
2. nepřímé investiční podpory.

Přímé investiční podpory zvyšují finanční zdroje podniku na investice. Jde především o investiční dotace ze státního rozpočtu, z různých státních fondů či z rozpočtu samosprávných celků. Mají zpravidla vysoce účelový charakter. Stanoví se buď absolutně, nebo určitým podílem z pořizovací ceny, event. z tzv. uznatelných nákladů, které jsou pro dotované projekty konkrétně vymezeny.

Od roku 2004 mohou podniky v ČR žádat o dotace ze čtyř strukturálních fondů EU – fondu regionálního rozvoje, sociálního fondu, zemědělského fondu a rybářského fondu. Do fondů přispívají všechny členské státy a je z nich financována pomoc méně vyspělým či postiženým regionům. Čerpání prostředků v ČR ze strukturálních fondů se děje prostřednictvím různých operačních programů, které řídí příslušná ministerstva. V rámci operačních programů existují jeho dílčí dotační programy.

Nepřímé investiční finanční podpory snižují výdaje podniku, zmírňují jeho finanční riziko. Řadíme mezi ně daňové sazby, úlevy, daňové prázdny, možnost urychleného odepisování dlouhodobého majetku, cla, státní záruky za dlouhodobé úvěry. V ČR se tyto nepřímé finanční podpory koncentrují do systému investičních pobídek.

Mezi nové přístupy k financování investic lze zařadit **projekty veřejně-soukromého partnerství** (Public Private Partnership – PPP). Tento přístup je charakteristický tím, že zde dochází k těsnějšímu spojení zadavatele projektu a jeho zhotovitele. Financování projektů veřejně-soukromého partnerství (PPP) spočívá v tom, že na financování projektů, uskutečňovaných vládou nebo místními orgány, se podílí soukromý sektor. Zadavatelem je státní orgán, zhotovitelem soukromá společnost. PPP lze charakterizovat jako soubor metod spolupráce veřejného a soukromého sektoru při přípravě, výstavbě, financování a provozování větších investičních projektů zajišťovaných pomocí dlouhodobých smluv a koncesí.

Hlavním cílem PPP je zajistit potřebné projekty veřejných služeb kofinancováním pomocí zdrojů soukromého sektoru a diverzifikovat tak rizika těchto projektů. (2)

2.1.5 FINANCOVÁNÍ INVESTIC

Jako prostředky na financování investic mohou být použity interní zdroje, externí zdroje, leasingové financování a financování pomocí zahraničního kapitálu. Mezi interní zdroje řadíme odpisy, nerozdělený zisk, rezervní fondy a ostatní interní zdroje. Externí zdroje mají zpravidla nižší podíl na celkových zdrojích, ale jsou velice různorodé (prioritní akcie, kmenové akcie, dlouhodobé dluhy).

Financování investic pomocí zahraničního kapitálu

Globalizace a neustále rostoucí internacionalizace světové ekonomiky silně ovlivňuje i oblast investování nejen finančních, ale i nefinančních korporací. Dochází k růstu poskytovaných i přijímaných zahraničních přímých investic v průmyslově vysoce vyspělých i méně vyspělých zemích, k růstu postavení a úlohy transnacionálních společností v ekonomice.

Zahraniční přímou investici (PZI) můžeme charakterizovat jako kapitálový výdaj, při němž investor dosahuje takového podílu na základním kapitálu zahraničního podniku, který mu umožňuje ovlivňovat řízení firmy a podílet se na její kontrole. Kritériem pro zařazení do PZI je podle doporučení mezinárodních finančních institucí minimální 10% podíl kmenových akcií, resp. hlasovacích práv pro zahraniční společnost. Obvykle

však investoři usilují o získání 51 % a více na celkovém kapitálu, aby mohli samostatně rozhodovat o nejzávažnějších otázkách strategického řízení firmy.

Devizový zákon v ČR (č. 219/1995 Sb.) vymezuje zahraniční přímou investici jako „vynaložení peněžních prostředků (nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot či práv), jehož účelem je založení, získání nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího tuzemce na podnikání v zahraničí nebo investujícího cizozemce na podnikání v tuzemsku“.

Za formy zahraničních investic se považuje:

- vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání, včetně jeho rozšíření,
- účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor dosáhne nejméně 10% podílu na základním jmění nebo nejméně 10 % hlasovacích práv,
- úvěr na 5 a více let, poskytnutý investorem na podnikání, na němž má investor účast,
- reinvestice zisku (užití zisku ze stávající přímé investice do této investice).

Od přímých zahraničních investic je třeba odlišit nepřímé (portfoliové) investice. Ty zahrnují nákupy akcií (pokud neumožňují rozhodující kontrolu firmy) nebo jiných majetkových účastí a nákup obligací či jiných dluhových instrumentů. V ČR jsou tam zahrnovány i nákupy finančních derivátů. (2)

2.1.6 NA ČEM ZÁVISÍ DYNAMIKA INVESTIC V EKONOMICE?

Působí na ni čtyři základní faktory:

- 1) očekávané příjmy z investic, které vyplývají z celkové ekonomické aktivity, z celkové dynamiky hrubého domácího produktu,
- 2) úroková míra za vypůjčený peněžní kapitál,
- 3) výše a systém zdanění podniků a jednotlivců,
- 4) investiční očekávání potenciálních investorů.

Očekávané příjmy z investic, vyplývající z celkové dynamiky hrubého domácího produktu, jsou dominantním faktorem ovlivňujícím výši a vývoj investic. V obdobích

poklesu ekonomické aktivity, poklesu hrubého domácího produktu, dochází i k poklesu investic a opačně.

Úroková míra za vypůjčený peněžní kapitál působí na investiční aktivitu nepřímo. Při působení úroku na investice je třeba si uvědomit následující skutečnosti:

- Změna úrokové míry ovlivňuje jednání investorů s určitým časovým zpožděním.
- Úroková míra působí nejen na investice financované cizím kapitálem, ale ovlivňuje i investice financované vlastním kapitálem. Vyšší úrokové míry z cizího kapitálu vedou i ke zvyšování úroků z depozit, a tím i ke zvýšení požadavků investorů na minimální efektivnost investičních projektů.
- Banky požadují vedle úroků různé poplatky, kladou různé podmínky, záruky apod. Je vhodné uvažovat u investic s roční průměrnou sazbou nákladů, která v sobě zahrnuje právě náklady spojené s úvěrem, jako jsou poplatky za vyřízení úvěru a vedení účtu, které mohou ovlivnit cenu úvěru.
- Investiční rozhodování ovlivňuje reálná úroková míra. (2)

Investiční rozhodování ovlivňuje i **výše a systém zdanění**. Čím vyšší existuje zdanění příjmů potenciálních investorů, tím nižší bývá jejich investiční aktivita, a opačně. Zájmy investorů ovlivňuje nejen výše sazby daně ze zisku, ale také konstrukce základu zdanění, různé daňové úlevy a s nimi spojené investiční pobídky, jakož i povinné platby podniků na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců. (2)

Sazba daně ze zisku ovlivňuje především minimálně potřebný celkový zisk na 1 Kč investice, což vyplývá z následujícího vzorce (uvažujeme jen daň, nikoliv ostatní platby ze zisku):

$$M = 1/(1 - d)$$

kde: M = minimálně potřebný zisk na 1 Kč investice,
d = daňový koeficient.

Sazba daně z příjmu ovlivňuje také očekávaný peněžní příjem z investice, a tím i její efektivnost (v úvahu se bere čistý zisk po zdanění).

Sazby daně ze zisku firem jsou v jednotlivých zemích velice diferencované. Obecně platí, že naprostá většina nových členů EU uplatňuje nižší sazby daně s cílem podpory investic, a tím i rychlejšího růstu své ekonomiky.

Silný vliv na rozhodování o investicích má i zdanění příjmů z dividend. Obvykle tyto příjmy jsou zdaňovány nižší sazbou. Některé země příjmy z dividend nezdaňují vůbec, aby vytvořily co nejpříznivější prostředí pro investory. Podpůrným argumentem pro tuto politiku bývá i odstranění dvojího zdanění zisku. (2)

Neodmyslitelný vliv na investice má i očekávaný zisk a důvěra firem. Investice jsou především riskantní hrou s budoucností, sázkou na to, že příjmy z investic převýší jejich náklady. Investiční rozhodnutí tak visí na vlákně upředem z očekávání a prognóz. Firmy vynaloží mnoho energie na analýzu investic a pokusy snížit nejistotu ohledně jejich investičních rozhodnutí. (6)

Jestliže potenciální investoři mají obavy z budoucího vývoje (politická situace, vývoj cen, infrastruktury aj.), pocítují vysoké riziko a omezují své investiční záměry. Vysoký stupeň závislosti investic na očekávání budoucího vývoje a rizika způsobuje jejich značnou nestálost, projevující se v kolísání jejich podílu na hrubém domácím produktu. (2)

2.1.7 VÝZNAM ZAHRANIČNÍCH INVESTIC PRO EKONOMIKU

Zahraniční investice lze chápat jako mobilizovatelné vnější zdroje, které je možné tak říkajíc „dodatečně“ získat k vlastním zdrojům pro zajištění rychlejšího růstu HDP. To má velký význam obecně pro všechny země, zejména však pro ty, kde úroveň HDP na obyvatele je nízká. Získání těchto dodatečných vnějších zdrojů umožňuje posílit nedostačující, v tuzemsku vytvořené, zdroje. Tím se na jedné straně posiluje investiční tempo – tedy zajišťuje se bezprostřední či budoucí růst HDP – a zprostředkovaně se pak vytváří větší disponibilní zdroje i pro spotřebu. Zahraniční investice jsou významným potenciálním faktorem hospodářského růstu i zvyšování životní úrovně obyvatelstva.

Zahraniční investice lze využít pro rychlejší řešení celé řady praktických úkolů, jako například obnovu průmyslu a zemědělství, rozvoje obchodu, vybudování normálního evropského standardu infrastruktury, obnovu bytového fondu či pro nutná opatření k zamezení zhoršování životního prostředí a v neposlední řadě ke zvyšování počtu pracovních míst.

Významným důsledkem zahraničních investic je i jejich dopad na devizovou politiku státu, na jeho platební bilanci. Zároveň je velice významné, umožňují-li zahraniční investice zvyšovat produktivitu českých výrobků a jejich konkurenceschopnost na zahraničních trzích, tj. integrují-li v tomto smyslu naše a zahraniční trhy a umožňují tak efektivní směnu českých korun za jiné volné směnitelné měny. Podstata tohoto jevu spočívá v úspěšném transferu know how a jeho kombinaci s komparativními výhodami lokálních zdrojů – např. ve vztahu ke své kvalifikaci a produkční schopnosti relativně levná pracovní síla, blízké dopravní spojení k místům odbytu výrobků apod. (2)

Zahraniční investoři mají také vlastní specifické motivy, které, je-li vstup do ekonomiky možný, je k tomuto vstupu stimulují nebo nutí:

- možnost získání know how,
- rozšíření nebo doplnění výrobního programu,
- nalezení nových trhů,
- zlepšení kapacitního vytížení,
- úspora nákladů,
- získání jiných výhod. (2)

Lze se setkat s některými negativními jevy PZI:

➤ **zhodnocování domácí měny**

Následkem přebytků na kapitálovém účtu po přílivu PZI může dojít ke zhodnocení domácí měny. Do obtíží se dostávají domácí vývozci, a to především ti, kteří konkurovali na zahraničních trzích především nízkou cenou a své vstupy pořizují na domácím trhu.

➤ **rozvoj kapitálově náročné výroby**

Jedním z pozitivních efektů PZI je příliv moderních technologií a know-how, avšak moderní technologie zároveň zvyšuje produktivitu práce. Dochází tak k útlumu

pracovně náročných výrob a následnému uvolnění pracovní síly, kterou ekonomika nemusí být schopna absorbovat.

➤ **růst mezd v sektoru zahraničních firem**

Na počátku 90. let došlo k dramatickému nárůstu mezd právě v sektoru zahraničních společností. Mzdový růst se následně přeléval i do segmentu domácích společností, které ovšem nedosahovaly srovnatelné produktivity práce.

➤ **nepřátelské převzetí**

Jde o extrémní situaci, kdy zahraniční investor vstupuje do domácího odvětví nikoli s úmyslem tu podnikat, ale utlumit výrobu v oboru a odstranit tak zahraniční mateřské společnosti potenciální konkurenci. (7)

2.1.8 VÝZNAM INVESTIC V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

Národní hospodářství je souhrnem elementárních jednotek. Pro definici tohoto pojmu existují různé přístupy podle toho, zda na národní hospodářství budeme nahlížet z hlediska územního, právního nebo územního a právního. V národním účetnictví je národní hospodářství definováno jako souhrn rezidentských jednotek, tj. jednotek, jejichž centrum zájmu leží na ekonomickém území státu. Národní hospodářství odráží komplexní ekonomické jevy a procesy, vlivy legislativních norem, aktuální mezinárodněpolitické okolnosti i zájmy nejrůznějších společenských skupin. Pomocí modelových schémat by pak měly tyto informace umožnit konstrukci účinných nástrojů sloužících k popisu národního hospodářství jako celku i k analýze jeho struktury a vnitřních vazeb. Jedním z nejvyhledávanějších modelů je systém nazývaný národní účetnictví.

Národní účetnictví je syntetickým obrazem sestaveným podle přesných účetních pravidel. Shrnuje číselné informace vztahující se k ekonomické činnosti národního hospodářství a přináší popis základních jevů, jakými jsou produkce, rozdělování, akumulace. V tomto obecném smyslu je národní účetnictví makroekonomickým modelem odrážejícím vztahy mezi subjekty na území daného státu. Národohospodářské agregáty jsou ukazateli, které vyjadřují souhrnně výsledky národního hospodářství formou srovnatelnou v čase a prostoru, neboť jejich konstrukce vychází z harmonizované metodiky národního účetnictví. Základním národohospodářským agregátem informujícím o ekonomické vyspělosti země je hrubý domácí produkt. (8)

HDP měří zároveň dvě věci: celkový důchod každého subjektu v ekonomice a celkové výdaje za zboží a služby této ekonomiky. Příčina schopnosti HDP měřit celkové výdaje i celkový důchod tkví v tom, že jde v podstatě o dvě stejné věci. Pro ekonomiku jako celek se důchod musí rovnat výdajům. A to proto, že každá transakce má dvě strany, prodávajícího a kupujícího, přičemž je zajištěna rovnost příjmů a výdajů. Co je pro jednu stranu příjem je pro druhou stranu výdaj, tedy transakce zvýší v ekonomice výdaje i příjmy ve stejné míře. Pod pojmem HDP rozumíme: tržní hodnota všech finálních statků a služeb vyrobených v ekonomice za dané časové období. Úroveň HDP je dobrým ukazatelem prosperity ekonomiky, růst HDP je indikátorem ekonomického vývoje. (9)

HDP (označován Y) se dělí na čtyři části dle výdajů na spotřebu (C), investice (I), vládní výdaje (G) a čistý vývoz (NX). Důchod lze zapsat:

$$Y = C + I + G + NX$$

Tato rovnice je současně identitou, protože každý dolar výdajů, což je levá strana rovnice, patří do jedné ze čtyř složek výdajů na pravé straně. Způsob, jakým se definují a měří jednotlivé proměnné, vždy zaručuje rovnost.

Životní úroveň společnosti závisí na schopnosti ekonomiky vyrobit zboží a služby, což souvisí s množstvím fyzického a lidského kapitálu, s dostatečnými přírodními zdroji a technologickými znalostmi.

Význam úspor a investic

Kapitál je vyráběným výrobním faktorem, a proto se ve společnosti jeho množství může měnit. Jestliže dnes vyrobíme velké množství nových kapitálových statků, budeme v budoucnu schopni vyrobit s jejich použitím větší množství všech druhů zboží a služeb. Jedním ze způsobů, jak podpořit výrobu v budoucnosti, je investovat více běžných zdrojů do tvorby kapitálu.

Zdroje jsou vzácné, a použijeme-li jich více při produkci kapitálu, musíme snížit tvorbu finálních statků – zboží a služeb určených pro současnou spotřebu. To znamená, že společnost musí ze svého důchodu více uspořit a méně spotřebovat. Růst, který plyne

z akumulace kapitálu, není zadarmo. Abychom dosáhli vyšší spotřeby v budoucnosti, je nutné omezit současnou spotřebu.

Investice jsou pro růst ekonomiky důležité. Když srovnáme u zemí tempo růstu a podíl investic na HDP, lze zjistit, že korelace mezi růstem a investicemi je velmi silná, i když není úplná. Země, které obětují investicím velkou část HDP, mají tendenci dosahovat vysokého tempa růstu. V zemích, kde naopak na investice z HDP příliš mnoho nepřipadá, mají růst relativně velmi pomalý. Avšak korelace mezi dvěma proměnnými neurčuje, která z nich je příčinou a která následkem. Je tedy možné, že vysoké investice vyvolávají vysoký růst, stejně jako vysoký růst vyvolává vysoké investice. Protože se zdá tato korelace tak zřejmá a přímá, interpretují ji ekonomové obvykle jako investice vedoucí k růstu. (9)

Interakce otevřené ekonomiky s jinými ekonomikami probíhá dvěma hlavními způsoby: prostřednictvím nákupů a prodejů zboží a služeb na světových trzích výrobků a prostřednictvím nákupů a prodejů aktiv na světových finančních trzích. Čistý vývoz a čisté zahraniční investice jsou proto měřítkem nerovnováhy na těchto dvou dílčích trzích. Čistý vývoz měří nerovnováhu mezi dovozy a vývozy v dané ekonomice. Čisté zahraniční investice měří nerovnováhu mezi množstvím zahraničních aktiv koupených domácími rezidenty a množstvím aktiv koupených cizinci.

Důležitý závěr je, že tyto dvě nerovnováhy se musejí navzájem vyrovnávat. To znamená, že čisté zahraniční investice (NFI) se vždy rovnají čistému vývozu (NX):

$$NFI = NX.$$

Tato rovnice platí, neboť každá transakce, která ovlivňuje jednu stranu rovnice, musí také ovlivnit stranu druhou přesně stejnou měrou.

Rovnost čistého vývozu a čistých zahraničních investic vyplývá ze skutečnosti, že každá mezinárodní transakce představuje směnu. Když prodávající země převádí zboží nebo služby do kupující země, kupující země se vzdává části svých aktiv, aby mohla zaplatit za dané zboží nebo služby. Hodnota těchto aktiv se musí rovnat hodnotě prodaného zboží nebo služeb. Když se všechno sečte, čistá hodnota zboží a služeb prodaných danou zemí (NX) se musí rovnat čisté hodnotě získaných aktiv (NFI). (9)

Národní úspory a investice jsou rozhodující pro dlouhodobý růst dané ekonomiky. Jaká je tedy vazba těchto proměnných na mezinárodní toky zboží a kapitálu, měřené jednak čistým vývozem, jednak čistými zahraničními investicemi. Celkové výdaje dané ekonomiky jsou součtem výdajů na spotřebu, investice, vládní nákupy a čistý vývoz. Vzhledem k tomu, že národní úspory se rovnají národnímu důchodu po zaplacení běžné spotřeby a vládních nákupů, národní úspory se tedy rovnají $Y - C - G$. Pokud tuto skutečnost dosadíme do známé identity pro HDP, dostaneme:

$$Y - C - G = I + NX$$

$$S = I + NX.$$

Vzhledem k tomu, že čistý vývoz (NX) se také rovná čistým zahraničním investicím (NFI), lze tuto rovnici dále přepsat jako:

$$S = I + NFI$$

úspory = domáci investice + čisté zahraniční investice.

Tato rovnice říká, že národní úspory se musejí rovnat domácím investicím plus čistým zahraničním investicím dané ekonomiky. Jinak řečeno, pokud domácí občané uspoří jeden dolar do budoucna, tento dolar může být použit buď k financování akumulace domácího kapitálu, nebo k financování nákupu kapitálu ze zahraničí.

V uzavřené ekonomice se čisté zahraniční investice rovnají nule, takže úspory se rovnají investicím. Naopak otevřená ekonomika může své úspory využít dvěma způsoby: pro domácí investice nebo pro čisté zahraniční investice. (9)

3 Metodika

Cílem diplomové práce je posoudit vývoj struktury investic v České republice z odvětvového pohledu a další zjištěné výsledky porovnat s údaji za Evropskou unii.

První část obsahuje seznámení s pojmem investice, jaké druhy rozlišujeme a jaký je jejich význam v národním hospodářství. Obecně je důležité i investiční prostředí nejen pro potenciální investory ale i pro podnikatele. Za jakých podmínek mohou v České republice investovat, jak se stát stará o toto prostředí a vytváří podmínky pro vytvoření nových investičních příležitostí. Další část obsahuje nahlédnutí do přímých zahraničních investic, které hrají významnou roli v našem hospodářství.

Nelze opomenout subjekt, který se stará o všechny záležitosti ohledně přílivu investic do České republiky, ale také podporuje rozvoj české ekonomiky, čímž je myšlena agentura CzechInvest spadající pod Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Druhá část se zabývá hlavní náplní této práce, což je analýza vývoje objemu a struktury investic v České republice se zaměřením na odvětvovou strukturu. Je zpracována i věcná struktura a regionální struktura. Je vhodné poznamenat, že THFK je zpracována za období 2002 – 2009, ale u regionální struktury jsou dostupná data pouze do roku 2008. Po dotazu Český statistický úřad sdělil, že údaje za regiony pro rok 2009 budou zpracovány až na podzim roku 2011.

V závěru jsou další zjištěné údaje za Českou republiku posouzeny s průměrem Evropské unie (EU) a vybranými jednotlivými členskými zeměmi Evropské unie. U Evropské unie se vychází z údajů za EU s 27 členskými státy. Vybrané členské země jsou Německo, Rakousko, Slovensko a Polsko a to proto, že se jedná o naše sousední státy.

Předpokladem je, že všechny údaje jsou zpracovány na základě informací zjištěných z internetových zdrojů subjektů České národní banky (ČNB), Českého statistického úřadu (ČSÚ), Evropského statistického úřadu (Eurostat), Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Ministerstvo financí České republiky (MF ČR) apod.

4 Praktická část

4.1 Investiční prostředí a investice v ČR

4.1.1 INVESTIČNÍ KLIMA

Podmínky pro investování v ČR jsou příznivé díky mnoha faktorům.

Politická a ekonomická stabilita

Česká republika je plnoprávná parlamentní demokracie, jedna z nejvíce rozvinutých přechodových ekonomik a jeden z deseti nových členských států EU od 1. května 2004. Hospodářská politika je konzistentní a předvídatelná. Silná a nezávislá Česká národní banka udržuje od roku 1991 mimořádnou úroveň měnové stability. Česká republika byla první zemí střední a východní Evropy přijatou do OECD. Země je členem NATO a je plně integrována do ostatních mezinárodních organizací, jako WTO, IMF a EBRD. Při přípravě na vstup země do EU přijala legislativu Evropské unie. Obchodní a účetní zákony a zákony o konkurzu jsou kompatibilní se západními standardy. Česká koruna je plně směnitelná. Všechny mezinárodní převody (například zisků a tantiém) související s investicemi je možné realizovat volně a bez prodlení. (11)

Nulová diskriminace

Podle českého zákona jsou si zahraniční a domácí osoby ve všech oblastech rovné, od ochrany majetkových práv až po investiční pobídky. Vláda neprovádí prověřování projektů zahraničních investic s výjimkou obranného a bankovního sektoru. Jakožto člen OECD je Česká republika zavázána nediskriminovat zahraniční investory při privatizaci, kromě již výše uvedených výjimek.

Ochrana investic

Česká republika je členem Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA), mezinárodní organizace na ochranu investic, která patří do skupiny IMF Světové banky. Země podepsala celou řadu dvoustranných mezinárodních smluv, které podporují a chrání zahraniční investice, například s USA, Německem, Velkou Británií, Francií, Rakouskem, Švýcarskem, Itálií, Belgií, Lucemburskem, Nizozemskem, Finskem, Norskem a Dánskem.

Smlouvy uvádějí, že každá strana povolí a bude považovat investice a související činnosti rezidentů druhé strany bez diskriminace, a zaručují plnou ochranu a bezpečnost ze zákona. Plné znění příslušné smlouvy je k dispozici v češtině a oficiálním jazyce druhé smluvní země. Českou verzi je možné získat ze Sbírký zákonů České republiky. Ostatní jazykové verze jsou k dispozici od úřadů druhé smluvní země, například na velvyslanectvích. Česká republika také přijala dohody o zamezení dvojího zdanění.

Ochrana majetkových práv

Česká republika je signatářem Bernské, Pařížské a Obecné dohody o autorských právech. Existující legislativa zaručuje ochranu všech forem majetku, včetně patentů, autorských práv, obchodních značek a schématu dispozice polovodičového čipu. Zákon o obchodních značkách a autorský zákon jsou kompatibilní se směrnicemi EU.

Jediný případ, kdy může být v České republice majetek zahraniční společnosti nebo osoby vyvlastněn, by byl ve veřejném zájmu, který by nemohl být uspokojen jinými prostředky; takové vyvlastnění by muselo projít parlamentem a kompenzace by byla provedena za tržní cenu.

Repatriace zisku (návratnost zisku do vlasti)

Pokud jde o distribuci a odtok zisků z vlasti českými dceřinými společnostmi ve prospěch svých zahraničních mateřských společností, neexistují žádná omezení s výjimkou povinností u akciových společností a společností s ručením omezeným vytvářet povinný rezervní fond a platit srážkové daně.

Česká republika uzavřela smlouvy o zamezení dvojího zdanění s celou řadou zemí, včetně všech zemí EU, Švýcarska, USA, Kanady, Japonska a Austrálie. Kompletní seznam je k dispozici na Ministerstvu financí.

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění se týkají dividend, úroků a tantiém. Aktuální sazby srážkové daně jsou určeny smlouvou a pohybují se od 0 do 15 %. Přesný způsob zamezení dvojího zdanění musí být určen s odkazem na aktuální smlouvu mezi Českou republikou a druhou zemí. (11)

4.1.2 INVESTIČNÍ POBÍDKY V ČR

Pro zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu přistoupila vláda ČR v roce 1998 k zavedení systému investičních pobídek pro zahraniční i domácí investory. Realizační organizací pro zavádění systému investičních pobídek je agentura CzechInvest, založená Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. (10)

Investiční pobídky lze charakterizovat jako měřitelné zvýhodnění, které státy poskytují investorům s úmyslem ovlivnit jejich rozhodnutí o investici. Vyskytují se ve dvou formách:

- a) Přímá finanční podpora (dotace, příspěvek) na různé kapitálové výdaje firem, např. pořízení strojů, pozemků, infrastruktury, na rekvalifikaci pracovníků v souvislosti s investicí aj.
- b) Nepřímá investiční podpora ve formě daňových, celních a jiných úlev. (2)

Poskytování investičních pobídek investorům bylo zahájeno na základě usnesení vlády č. 298 ze dne 29.dubna 1998, a to cestou pilotních projektů do zpracovatelského průmyslu. Vyvrcholením celé snahy o ucelený systém investičních pobídek bylo schválení **zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách**, který nabyl účinnosti dne 1.května 2000 a jeho následné aktualizace ve znění zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb. a zákona č. 280/2004 Sb. Právní úprava investičních pobídek je obsažena v dalších zákonech, zejména v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákoně č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. (10)

Za předpokladu splnění stanovených zákonných podmínek je možno poskytnout tyto investiční pobídky dle **Zákona č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách** a o změně některých zákonů:

- Úplnou slevu na dani z příjmů, a to na dobu 10 let v případě výstavby nového závodu, nebo částečnou slevu na dani na dobu 10 let v případě rozšíření či modernizace stávajících výrobních kapacit,
- hmotnou podporu vytváření nových pracovních míst,
- hmotnou podporu rekvalifikace a školení zaměstnanců,

- převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu,
- převod pozemků dle § 17 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 183/1993 Sb., evidovaných v katastru nemovitostí jako zemědělské pozemky a převod ostatních druhů pozemků, a to za ceny zjištěné podle § 11 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, účinného ke dni uzavření smlouvy o převodu. (10)

Investiční pobídky jsou vázány na celou řadu podmínek, zejména:

- musí jít o zavedení nové výroby, nebo rozšíření stávající výroby za účelem podstatné změny výrobku či výrobního procesu,
- prostředky jsou vynaloženy do zpracovatelského průmyslu,
- strojní zařízení se musí podílet nejméně 40 % na hodnotě pořízeného majetku,
- pořízení majetku musí být kryto nejméně ve výši 100 mil. Kč vlastním kapitálem. (2)

Smyslem investičních pobídek je také podpora projektů v oblasti strategických služeb a technologických center. Investiční podpory v těchto oblastech se řídí pravidly Rámcového programu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR pro podporu technologických center a center strategických služeb. (12)

Zákon byl akceptován Evropskou komisí, čímž došlo k vytvoření transparentního a plně důvěryhodného prostředí pro zahraniční investory. Na jeho základě je udělená veřejná podpora automaticky považována za kompatibilní veřejnou podporu bez nutnosti individuálního posuzování ze strany Evropské komise. Přijetím této právní normy byl vytvořen důvěryhodný právní rámec poskytování investičních pobídek v ČR, přehledný jak pro investory, tak i pro zainteresované ústřední orgány státní správy, které se podílejí na správním rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu o udělení investičních pobídek. (10, 12)

V rámci systému investičních pobídek byly přijaty dva doprovodné programy - program podpory subdodavatelů a program podpory rozvoje průmyslových zón. První přispívá

ke zvýšení konkurenceschopnosti českých dodavatelů zprostředkováním informací mezi nimi a investory. Program rozvoje průmyslových zón je každoročně schvalován vládou a jeho cílem je prostřednictvím podpory obcím přispět k zajištění investiční přípravy území pro konkrétního investora, který uplatnil nárok na investiční pobídky. V tomto případě se jedná o tzv. pobídkové projekty. Program současně umožňuje za předem stanovených kritérií, podpořit investiční přípravu území průmyslové zóny již v předstihu - zde se jedná o tzv. rozvojové projekty.

Další programy, které vznikly v roce 2001 jsou Regenerace průmyslových zón, Výstavba a regenerace nájemních objektů a Akreditace průmyslových zón.

Podle zákona o investičních pobídkách jsou investiční pobídky přislíbeny investorům na základě **Rozhodnutí o příslibu investičních pobídek**. Poskytnutí investičních pobídek na základě daného rozhodnutí předchází posouzení investičního záměru žadatele dotčenými ministerstvy, a to ve fázi před vydáním **Nabídky na poskytnutí investičních pobídek**. Před vydáním konečného Rozhodnutí o příslibu investičních pobídek se k poskytnutí příslušných investičních pobídek vyjadřuje pouze Ministerstvo financí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. (10, 12)

Postup při schvalování a získávání investiční pobídky pro daný investiční projekt zahrnuje mnoho kroků, které musí být splněny. Proces může trvat i déle než jeden rok. Všichni investoři podávají své žádosti prostřednictvím vládní agentury CzechInvest. Vyjma délky procesu mohou být jistou překážkou kompetence při rozhodování o přidělení investičních pobídek. Každá instituce rozhoduje o problematice ve svém oboru. Největší rozhodovací břímě leží na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Ministerstvo financí ČR zkoumá žádosti týkající se slev na dani. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR schvaluje počty nových pracovních míst, rekvalifikace a školení zaměstnanců. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže stanovuje míru veřejné podpory. Jako poslední je nutné povolení od obce, na jejímž katastrálním území je stavba uskutečněna. Všechny tyto instituce jsou povinny rozhodnout do čtrnácti dnů od doručení žádosti. Zde může docházet k časovým prodlevám. (12)

Významnou další překážkou je shromáždění všech potřebných dokumentů.

Mezi ně patří zejména:

- ✓ **Dokumenty podepsané statutárním zástupcem žadatele.** Jde o tiskopis pro uplatnění záměru získat investiční pobídku a úředně ověřenou plnou moc, podepisuje-li žádost jiná osoba než statutární zástupce. Nejvíce je potřeba vyplnit čestných prohlášení, což se může mnohým zdát nadbytečné. Týkají se především nezahájení prací na projektu před podáním záměru získat investiční pobídky u CzechInvestu, statutu malého nebo středního podniku nebo nákupu strojního zařízení od spřízněných osob za tržní cenu.
- ✓ **Originály nebo úředně ověřené kopie dokumentů,** které se liší u fyzických a právnických osob. Od obou je třeba dodat výpis z obchodního rejstříku, a pokud jde o právnickou osobu, společenskou či zakladatelskou smlouvu a stanovy, pokud je společnost přijala. Fyzická osoba odevzdá doklad o oprávnění k podnikání.
- ✓ **Auditorsky ověřené finanční výkazy,** mezi něž patří výroční zprávy nebo účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, pokud je žadatel povinen je sestavovat podle zvláštního právního předpisu, a to za tři poslední po sobě jdoucí účetní období nebo za jedno či dvě účetní období, podniká-li právnická nebo fyzická osoba po dobu kratší než tři roky.
- ✓ **Ostatní přílohy nebo-li popis investičního záměru.** Jde například o historii podnikatele nebo popis technologických postupů, kdy se specifikuje finální produkt výroby a popis jednotlivých fází výroby. Některé z těchto dokumentů se zdají být zbytečné a zavádějící. CzechInvest by je měl vypracovávat sám, ale tím, že je nechá vyplnit žadatelem, si ulehčuje práci. Tyto dokumenty se týkají především vymezení hlavních konkurentů, důvodů realizace investice a jejího přínosu pro Českou republiku. Jako naprostá zbytečnost se jeví graf organizační struktury skupiny personálně a ekonomicky propojených společností. (12)

Díky ucelenému systému investičních pobídek, programu podpory subdodavatelů a programu na podporu průmyslových zón došlo k výraznému zlepšení investičního prostředí České republiky a k následnému přílivu zahraničních investic. Zvýšila se rovněž konkurenceschopnost ČR v oblasti přílivu zahraničních investic vůči

ekonomikám dalších středoevropských států. Celý systém investičních pobídek má výrazný vliv na hospodářství ČR, podporuje hospodářské oživení a napomáhá státní aktivní politice zaměstnanosti. (10)

4.1.3 CZECHINVEST

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest je státní příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR, která posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center.

V rámci zjednodušení komunikace mezi státem, podnikateli a Evropskou unií CzechInvest zastřešuje celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, a to jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu. CzechInvest propaguje Českou republiku v zahraničí jako lokalitu vhodnou pro umístění mobilních investic, je výhradní organizací, která smí nadřízeným orgánům předkládat žádosti o investiční pobídky, a podporuje české firmy, které mají zájem zapojit se do dodavatelských řetězců nadnárodních společností. Prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů tak CzechInvest přispívá k rozvoji domácích firem, českých a zahraničních investorů i k celkovému podnikatelskému prostředí. (13)

Služby CzechInvestu:

- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele,
- implementace dotačních programů financovaných EU a státem,
- formální poradenství k projektům,
- správa databáze podnikatelských nemovitostí,
- podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem,
- pomoc při realizaci investičních projektů,
- zprostředkování státní investiční podpory,
- AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice, podpora při reinvesticích.

Regionální kanceláře agentury CzechInvest poskytují informace o službách agentury a možnostech podpory podnikání ze strukturálních fondů EU, pomáhají firmám, které mají zájem realizovat svou investici v daném regionu a spolupracují se zástupci místní správy a samosprávy, školami a dalšími regionálními institucemi při hledání příležitostí rozvoje podnikatelského prostředí regionu. (13)

Díky Programu podpory rozvoje průmyslových zón vzniklo do konce roku 2006 v České republice 96 průmyslových zón. K roku 2009 eviduje agentura 91 průmyslových zón, kde investovalo 535 nových podniků, které zde zaměstnaly dohromady téměř 98 tisíc lidí. CzechInvest se během své existence podílel na více než 1 310 investičních projektech v celkové hodnotě 658 miliard korun. Díky těmto investicím vzniklo přes 203 tisíc přímých pracovních míst. V oblasti průmyslu u nás nejčastěji investují firmy z Německa (20 %), z České republiky (17 %). Kromě tradičních sektorů, jako jsou automobilový, strojírenský, chemický a elektrotechnický průmysl, se stále častěji objevují investice do inovací a moderních odvětví (mikroelektronika, přesné strojírenství). (14)

Obrázek 1: Mapa podpořených průmyslových zón od roku 1998

Pozn.: Průmyslové zóny v Jihočeském kraji pod číslem 1 se nachází v Českém Krumlově, 2 – Prachaticích, 3 – Písku, 4 – Blatné. (15)

Příklady významných investic, které byly realizovány v Jihočeském kraji za pomoci agentury CzechInvest lze vidět v tabulce 1. Investoři pochází převážně z Německa a z hlediska sektoru převládá automobilový průmysl.

Tabulka 1: Úspěšné projekty z oblasti investic

Investor -česká právnická osoba	Sektor	Země původu	Investice (mil. Kč)	Prac. místa	Rok	Místo
Robert Bosch, spol. s r.o.	automobilový	Německo	142,00	200	2004	ČB
AISIN EUROPE MANUFACTURING CZECH s.r.o.	automobilový	Japonsko	1079,20	500	2002	Písek
DURA Automotive CZ, s.r.o.	automobilový	USA	447,00	56	2004	Blatná
VISCOFAN CZ s.r.o.	potravinářský	Španělsko	385,00	116	2000	ČB
Linde Pohony s.r.o.	strojírenský	Německo	692,97	250	2005	ČK
TRW – DAS a.s.	součástky pro automobil. průmysl	Německo	94,90	26	2005	Dačice
Schwan – STABILO ČR, s.r.o.	kosmetika	Německo	549,46	200	2001	ČK

Zdroj: CzechInvest (16)

4.1.4 VÝVOJ INVESTIC SE ZAHRANIČNÍ ÚČASTÍ

V této části je uveden přehled vývoje přímých zahraničních investic v ČR. Data jsou čerpána ze zdrojů ČNB. Jedná se o definitivní (revidované) údaje o tocích a stavech přímých investic, které se sestavují na základě údajů z ročního šetření o přímých investicích, které probíhá s ohledem na možnosti respondentů v období 6-9 měsíců po konci sledovaného období. (17)

Obecně si lze pod pojmem přímé zahraniční investice představit nákup takových aktiv, jejichž účelem je získat účast na řízení firmy. Podmínkou je trvalý zájem investora na společnosti a jeho podíl na řízení.

Přímý investor je definován jako jednotlivec, soukromá nebo veřejná společnost, vláda, zájmová skupina jednotlivců nebo firem, které zřizují subjekt přímé investice – dceřinou společnost, filiálku nebo pobočku operující v jiné zemi, než je země jejich původu.

Subjektem přímé investice nazýváme podnik, v němž přímý investor drží podíl ve výši deseti a více procent majetku nebo hlasovacích práv, nebo ekvivalentní podíl (nejedná-li se o akciovou společnost). Významný rozhodovací vliv v managementu znamená, že investor je schopen regulovat jeho řízení a podílet se na něm odpovídajícím způsobem. (18)

Finanční toky přímých zahraničních investic se sestávají ze tří základních komponentů: **základního kapitálu, reinvestovaného zisku a ostatních toků.**

- **Základní kapitál** = představuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti.
- **Reinvestovaný zisk** = je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na nerozděleném hospodářském výsledku formou dividend.
- **Ostatní toky** = zahrnují přijaté a poskytnuté úvěry, dluhové cenné papíry, obchodní úvěry mezi mateřskou firmou a pobočkou a mezi pobočkami ve vlastnictví jedné nadnárodní firmy navzájem. (18)

Přímé zahraniční investice v ČR

Tabulka 2 představuje podíl jednotlivých odvětví na stavu přímých zahraničních investic v ČR. Stav přímých zahraničních investic jsou dostupné pouze do roku 2008. Celkový objem stavu přímých zahraničních investic v letech 2002 – 2008 stabilně roste, jejich výše se pohybuje od 1,165 bil. Kč v roce 2002 do 2,189 bil. Kč v roce 2008. Jestliže vezmeme za jedno odvětví služby jako celek, zahrnující oblasti obchod a opravy; pohostinství a ubytování; doprava a telekomunikace; finanční zprostředkování; nemovitosti a služby pro podniky a ostatní služby, jednoznačně se budou podílet nejvíce na stavu PZI. Ale v podrobnějším členění služeb převažuje

podíl zpracovatelského průmyslu, pak finanční zprostředkování, obchod a opravy, nemovitosti a služby pro podniky.

Podíl zpracovatelského průmyslu má spíše klesající tendenci s maximálním podílem v roce 2003 ve výši 41,89 %. Finanční zprostředkování se pohybuje v rozmezí s minimem 15,89 % do maxima 18,82 %. Obchod a opravy jsou na tom lépe než nemovitosti a služby pro podniky pouze do roku 2004 se svým maximem 12,92 %, po tomto roce se jejich podíl pohybuje přes 9 %. Nemovitosti a služby pro podniky příznivě zvyšují svůj podíl v letech 2002 – 2009 s menším poklesem v roce 2003.

Elektřina, plyn, voda se podílí mezi 5 % až 8 %; dobývání nerostů, stavebnictví a ostatní služby se podílí mezi 1 % až 3 %; nejméně se podílejí odvětví do 1 % zemědělství, lesnictví, rybolov; pohostinství a ubytování.

Tabulka 2: Podíly odvětvové struktury na stavu PZI v letech 2002 – 2008 v %

Odvětví	Rok						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, lesnictví, rybolov	0,05	0,02	0,19	0,18	0,25	0,22	0,17
Dobývání nerostů	1,43	1,18	1,28	0,42	2,46	2,78	2,66
Zpracovatelský průmysl	35,48	41,89	40,08	38,10	36,09	37,39	34,59
Elektřina, plyn, voda	6,85	7,22	6,67	5,65	8,97	8,22	7,83
Stavebnictví	1,86	2,28	1,91	1,18	1,43	1,02	1,04
Obchod a opravy	11,89	12,29	12,92	9,76	10,20	9,63	9,82
Pohostinství a ubytování	1,16	0,86	0,94	0,66	0,73	0,59	0,61
Doprava a telekomunikace	13,55	5,95	6,21	12,13	7,64	7,75	6,78
Finanční zprostředkování	15,89	16,79	16,47	18,77	16,75	16,43	18,82
Nemovitosti a služby pro podniky	9,27	8,96	11,29	12,29	14,34	14,72	16,28
Ostatní služby	2,56	2,56	2,04	0,85	1,13	1,24	1,40

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČNB

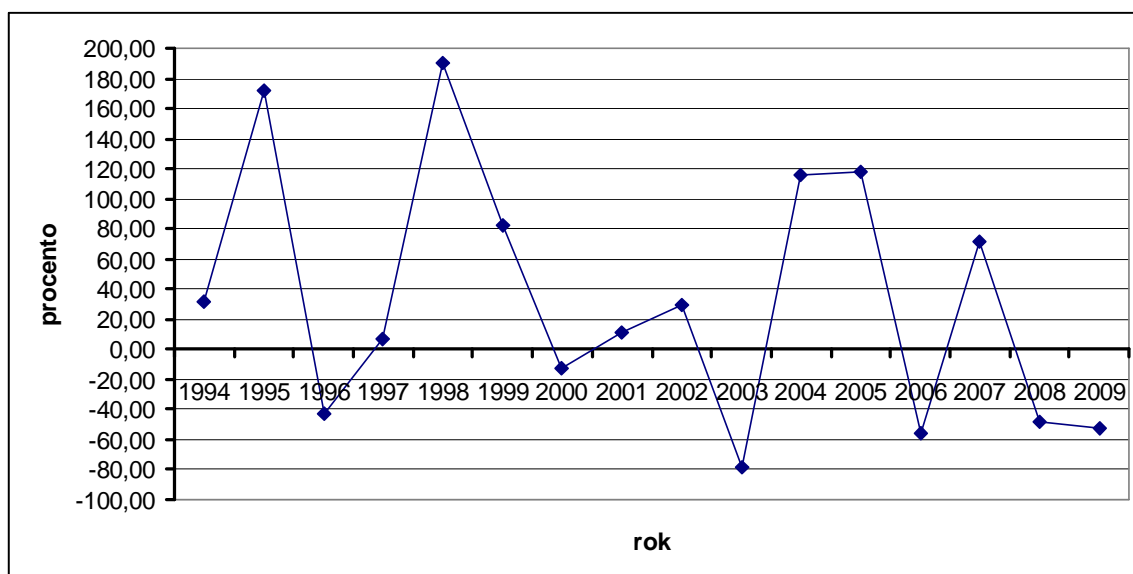
Příliv přímých zahraničních investic do ČR

Toky přímých zahraničních investic se projevují:

- v dceřiných společnostech a filiálkách jako podíl zahraničního investora na reinvestici zisků, čisté nákupy akcií společnosti ze strany přímého investora, správa cenných papírů (bondy, směnky, derivátové instrumenty) a úvěry a/nebo čisté nákupy akcií investora ze strany společnosti;
- v pobočkách jako růst reinvestovaných zisků, čistý nárůst prostředků získaných od přímého investora či toky uvnitř společnosti s výjimkou toků uvnitř finančních společností (banky, obchodníci s cennými papíry a instrumenty finančního trhu). (18)

Vývoj tempa růstu přílivu PZI do ČR zaznamenal největší přírůstky v letech 1995 a 1998. V roce 1998 to bylo o 190,82 %. Naopak největší pokles byl v roce 2003 o 78,64 %. Kladný přírůstek investic nejčastěji ve dvou po sobě jdoucích obdobích je narušen poklesem investic. Po roce 2007 příliv investic klesá, jelikož ve světě figuruje ekonomická krize. K roku 2009 klesly investice oproti předchozímu roku o 52,83 %. Tempa růstu přílivu PZI do ČR v letech 1994 – 2009 jsou uvedena v grafu 1. Za rok 2009 se jedná o předběžné údaje.

Graf 1: Tempo růstu přílivu PZI do ČR v letech 1994 – 2009 v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČNB

4.2 Vývoj objemu a struktury investic v ČR

Celkové investic společnosti zahrnují hrubé soukromé domácí investice, zahraniční investice, vládní investice a nehmotné investice do lidského kapitálu a zvyšování znalostí. (6)

Tato kapitola se zabývá vývojem hrubých investic v ČR, jako složka HDP počítaná výdajovou metodou, složka národních investic. Mají velký význam na produkci ČR a snaží se tak podpořit růst a konkurenceschopnost ekonomiky. Data jsou čerpána především ze zdrojů ČSÚ.

Tvorba hrubého kapitálu (THK) je souhrnem tvorby hrubého fixního kapitálu, změn zásob a čistého pořízení cenností.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) představuje přírůstky fixního kapitálu mínus úbytky fixního kapitálu (budov, strojů a zařízení apod.) plus určité zvýšení hodnoty nevyroběných aktiv. Kromě nákupů a prodejů těchto aktiv se zahrnují i bezúplatné převody (např. restituce). (19)

Pořízení fixních aktiv tvoří nové investice, investice ve vlastní režii, technické zhodnocení (rekonstrukce, modernizace), nákupy a bezúplatná nabytí stávajícího dlouhodobého majetku. Úbytky fixních aktiv představují prodeje a bezúplatná předání stávajícího dlouhodobého majetku. Z tvorby hrubého fixního kapitálu jsou vyloučeny výdaje na pořízení fixních aktiv v hodnotě nižší než 20 tis. Kč, předměty dlouhodobé spotřeby nakoupené domácnostmi (ale pořízení obydlí se zahrnuje), předměty nakupované vládou pro vojenské účely (civilně nepoužitelné), výdaje na výzkum a vývoj a podobně. (20)

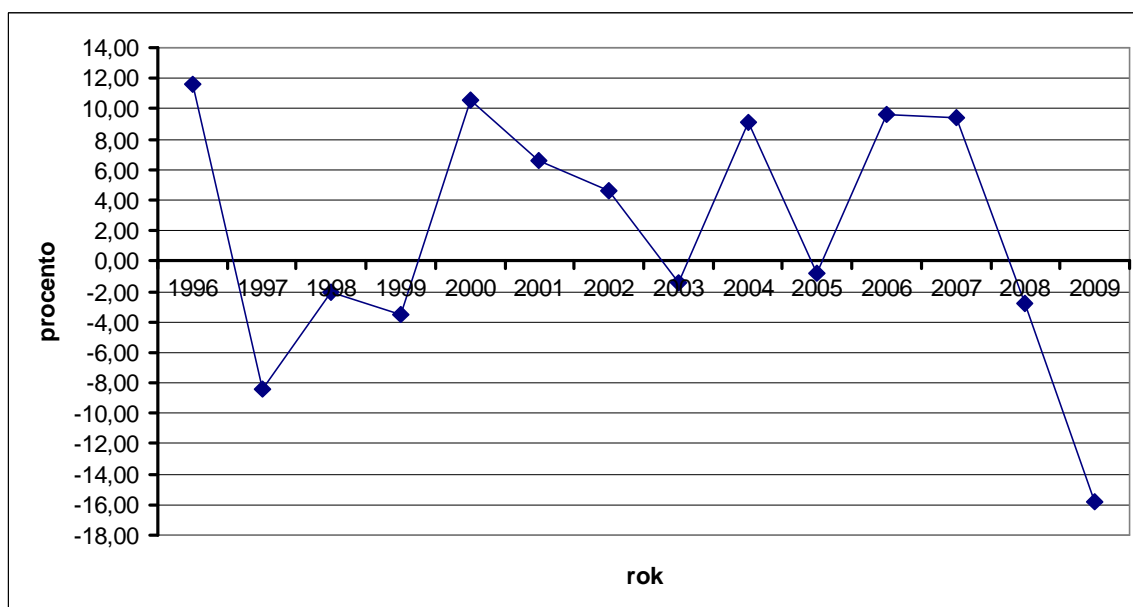
Změna zásob je rozdílem mezi hodnotou přírůstků a úbytků zásob (např. materiálu a strategických surovin a jiných komodit zvláštního významu).

Čisté pořízení cenností je rozdílem mezi hodnotou přírůstků a úbytků drahých kovů a drahokamů, starožitností a ostatních uměleckých nebo sběratelských předmětů, které jejich majitelé (vládní instituce) nabývají a drží za účelem uchování hodnot. (19)

4.2.1 TVORBA HRUBÉHO KAPITÁLU

Tempo růstu hrubých investic mezi roky znázorňuje graf 2. Největší propad je v roce 2009, v době finanční celosvětové krize o 15,80 %. V roce 1996 přirostla tvorba hrubého kapitálu o 11,60 %, což je nejvíce mezi roky 1996 – 2009. Investice přirůstaly v letech 2000 až 2002, ale jejich přírůstky mezi roky se snižovaly. Kolem 9 % se zvyšovaly investice v letech 2004, 2006, 2007, přičemž tento příznivý vývoj byl narušen v roce 2005.

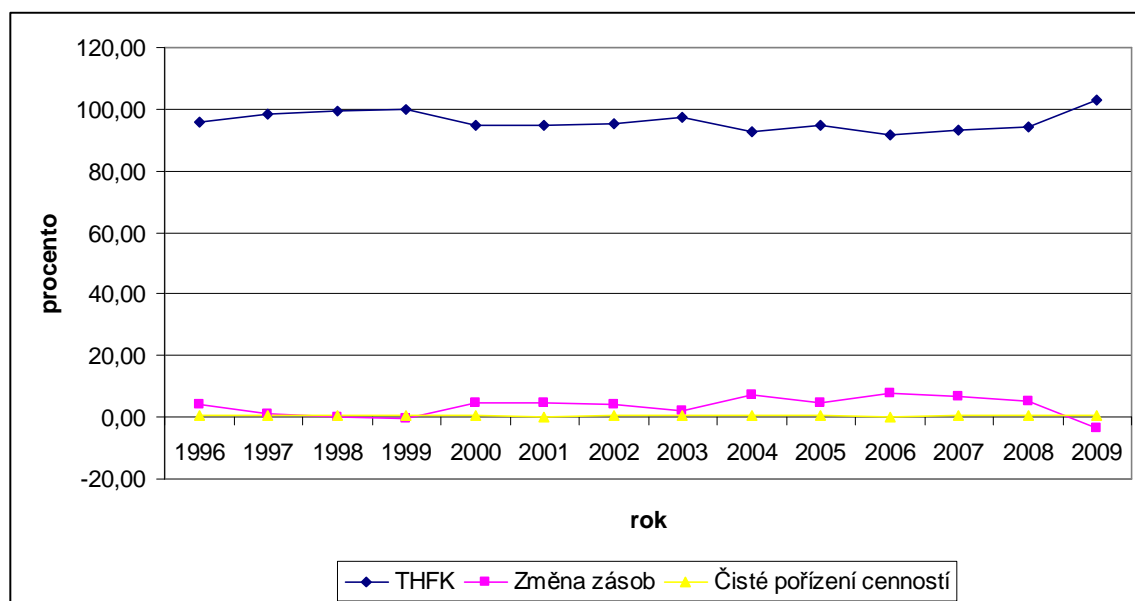
Graf 2: Tempo růstu tvorby hrubého kapitálu v letech 1996 –2009 v % (ceny roku 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Velká část prostředků z celkové tvorby hrubého kapitálu jde především na fixní majetek, pak výrazně méně na změnu zásob a velmi málo na čisté pořízení cenností. Tvorba hrubého fixního majetku se podílí na THK přes 90 %. V roce 1998 a 1999 tvořila THFK téměř 100 %, ale až v roce 2009 skutečně byly veškeré prostředky soustředěny do fixního majetku, velmi málo do čistého pořízení cenností. U změny zásob došlo k absolutnímu i procentnímu poklesu, tedy podniky se v období recese zbavovaly svých zásob. Procentní podíly složek tvorby hrubého kapitálu je možné vidět v grafu 3.

Graf 3: Vývoj podílu složek na THK v letech 1996 – 2009 v % (ceny roky 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

4.2.2 TVORBA HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU

Nejvýraznější složkou tvorby hrubého kapitálu je THFK, která je dále rozpracována. THFK v ČR v letech 2002 – 2007 roste, v následujících letech dochází k poklesu, což je patrné z tabulky 3. Přírůstky mezi roky jsou různorodé, kdy největší přírůstek je v roce 2007, a to 10,80 %. V tomto roce je to také maximální investice do fixního majetku mezi roky 2002 – 2009. Nejmenší přírůstky jsou v letech 2003 a 2005. Propad nastal v posledních dvou letech, kdy na ČR zapůsobila ekonomická krize. Snížila se zahraniční poptávka, v důsledku čehož podniky zmenšovaly rozsah své výroby, méně prodávaly, a nebyly ochotni pořizovat nové investice v oblasti fixního majetku.

Tabulka 3: Tempo růstu THFK v ČR v letech 2002 – 2009 (v %)

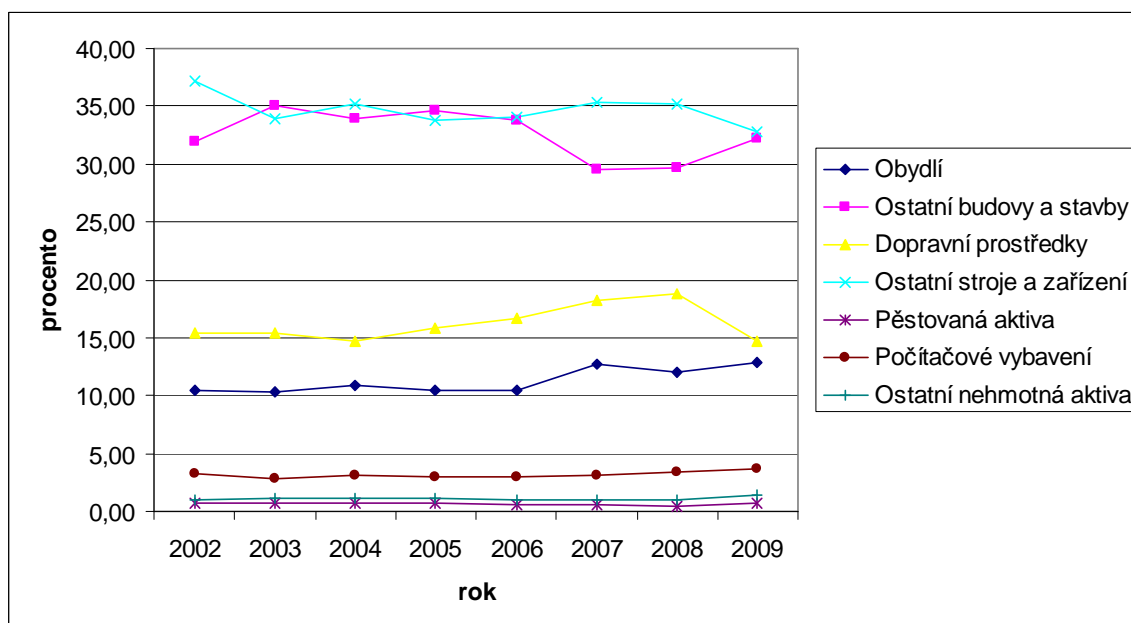
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tempo růstu	5,10	0,44	3,94	1,78	6,00	10,80	-1,47	-7,90

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Věcná struktura

Z hlediska věcné struktury hrubého fixního kapitálu mají největší podíl na každoroční tvorbě ostatní stroje a zařízení. Je tedy zapotřebí vyměňovat zastaralé stroje za nové, modernější, využívající lepších technologií nebo zajistit alespoň jejich obnovu. V letech 2002 – 2006 si stroje vyměňují střídavě pozici s ostatními budovami a stavbami. V roce 2007 a 2008 je zřetelně větší podíl na THFK u strojů přes 35 %, u staveb necelých 30 %. K roku 2009 se podíl strojů na THFK snížil na 32,78 %, kdežto podíl staveb na THFK se zvýšil na 32,24 %. Podíl dopravních prostředků na THFK roste od 14,69 % v roce 2004 do 18,82 % v roce 2008. K roku 2009 jejich podíl klesl o 4,09 %. Podíl obydlí se pohybuje přes 10 % do roku 2006. V dalších letech se podíl dostal přes 12 %. V roce 2009 byl podíl obydlí na THFK 12,80 %. Nejmenší zastoupení mají ostatní nehmotná aktiva a pěstovaná aktiva. Procentní vývoj věcné struktury THFK je vidět v grafu 4.

Graf 4: Vývoj podílu věcné struktury na THFK v % v letech 2002 – 2009 (ceny roku 2000)

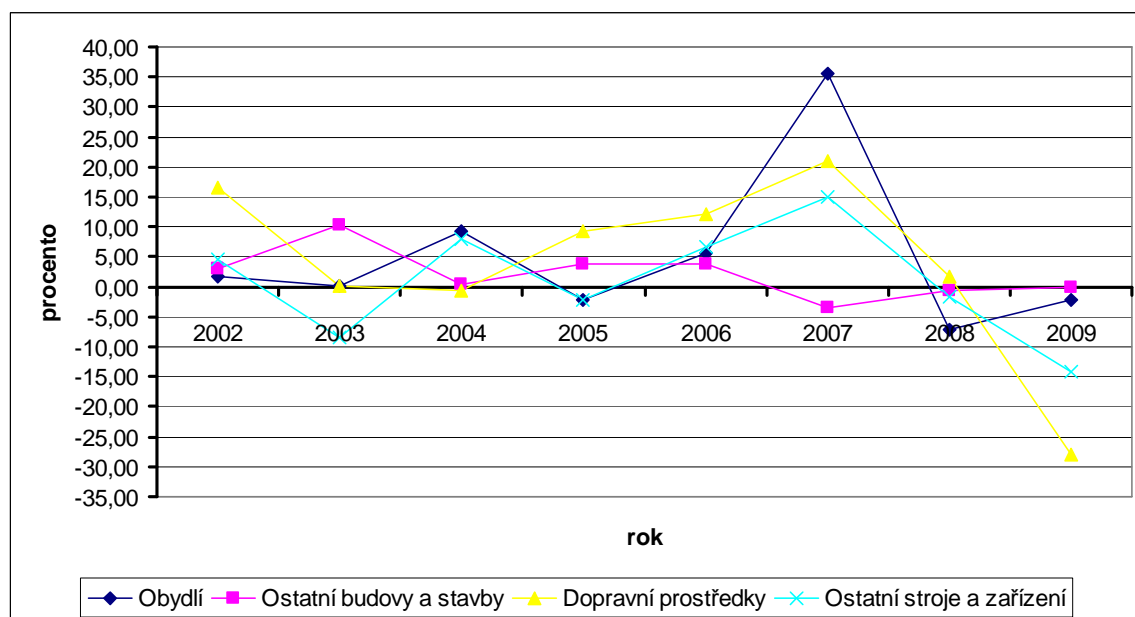
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

I když největší podíl na THFK mají ostatní stroje a zařízení, jejich tempo růstu mezi roky není nijak pozitivní. Největší přírůstek je zaznamenán v roce 2007, a to o 14,89 %. Stejně tak jsou to největší přírůstky v roce 2007 pro kategorie obydlí 35,57 %, což je

ohromný nárůst oproti roku 2006, také u dopravních prostředků 20,96 %. Na rozdíl u budov, které v témže roce poklesly o 3,41 %. Po roce 2007 došlo k výrazným propadům, zejména v roce 2009 u dopravních prostředků -27,93 % a u ostatních strojů a zařízení -14,19 %. Jsou to největší poklesy pro tyto kategorie mezi roky 2002 – 2009. Přírůstky věcné struktury u kategorií, které se nejvíce podílejí na THFK, jsou zpracovány v grafu 5.

Kategorie pěstovaná aktiva, počítačové programové vybavení a ostatní nehmotná fixní aktiva nejsou do grafu 5 zahrnuta pro jejich malý procentní podíl na THFK. Jejich tempa růstu jsou uvedena v příloze 1 v tabulce 8. Je však třeba podotknout, že pěstovaná aktiva a ostatní nehmotná fixní aktiva v roce 2009 ohromně přirostly oproti ostatním kategoriím, které naopak klesly v roce 2009. Pěstovaná aktiva se zvětšila o 35,97 % a ostatní nehmotná fixní aktiva dokonce o 40,64 %.

Graf 5: Tempa růstu věcné struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Odvětvová struktura

Podíly odvětví na roční tvorbě hrubého fixního kapitálu jsou znázorněny v grafu 6. Největší procentní podíl na THFK zaujímá zpracovatelský průmysl; poté odvětví nemovitosti, služby pro podniky, výzkum a vývoj; následně doprava, skladování, pošty a telekomunikace.

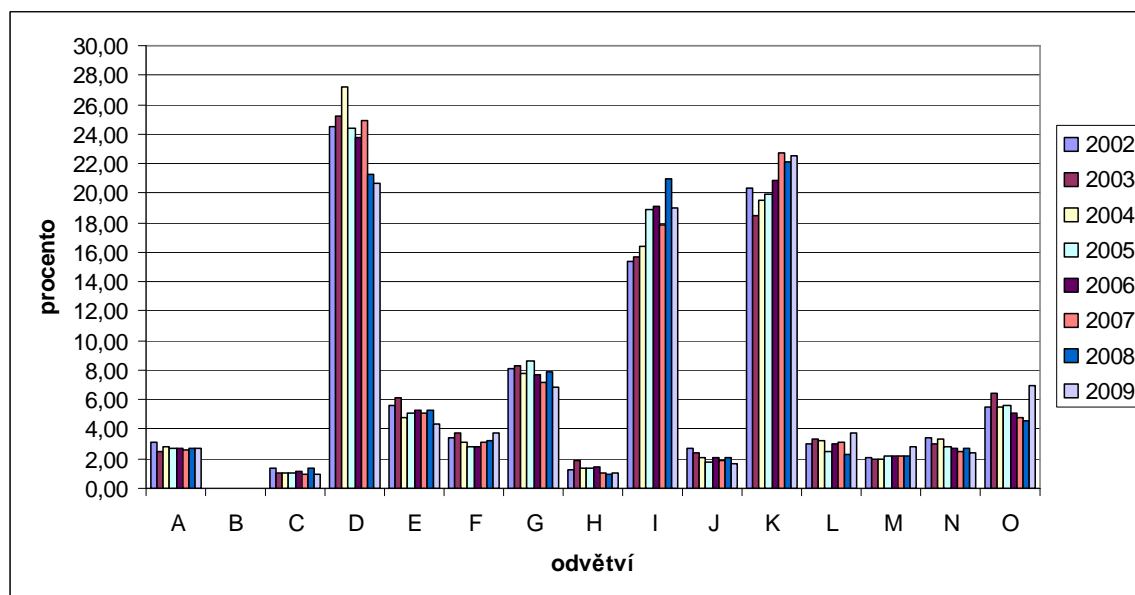
Zpracovatelský průmysl vykazuje spíše klesající podíly po roce 2004. Mimo roku 2007, kdy se podíl zvýšil oproti roku 2006. V roce 2004 se podílel vůbec nejvíce ze všech odvětví na THFK, a to 27,15 %. Rok 2004 přinesl důležitou událost pro českou ekonomiku, kdy ČR vstoupila do společenství Evropské unie, což mohlo mít za následek utlumení podílu zpracovatelského průmyslu na THFK v důsledku změny podporovaných oblastí podnikání. Po vstupu do EU došlo k otevření naší ekonomiky širokému okolnímu světu, kdy byly vyzdvihnuty i jiné výstupy ekonomiky než jen samotná výroba zpracovatelského průmyslu.

Odvětví nemovitosti a služby pro podniky má od roku 2003 stabilně se zvyšující podíl na THFK: 18,43 % v roce 2003 až 22,72 % v roce 2007.

Doprava a skladování se nejvíce podílela na THFK v roce 2008 ve výši 20,93 %. Do roku 2006 se její podíl zvyšoval z 15,39 % v roce 2002 na 19,15 % v roce 2006. V roce 2007 došlo k poklesu podílu o 1,28 % oproti roku 2006 a další rok se zvýšil o 3,06 %.

Odvětví, které se podílí malým procentem na tvorbě hrubého fixního kapitálu jsou: školství; peněžnictví a pojišťovnictví kolem 2 %; pohostinství a ubytování do 2 %; dobývání nerostných surovin něco málo přes 1 %; rybolov pouze do 0,04 %.

Graf 6: Vývoj podílu odvětvové struktury na THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Pozn. **A** – Zemědělství, myslivost, lesnictví; **B**- Rybolov, chov ryb, přidružené činnosti; **C** – Dobývání nerostných surovin; **D** – **Zpracovatelský průmysl**; **E** – Výroby a rozvod elektřiny, plynu a vody; **F** – Stavebnictví; **G** – Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží; **H** – Pohostinství a ubytování; **I** – **Doprava, skladování, pošta a telekomunikace**; **J** – Peněžnictví a pojišťovnictví; **K** – **Nemovitosti, služby pro podniky, výzkum a vývoj**; **L** – Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení; **M** – Školství; **N** – Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti; **O** – Ostatní veřejné, sociální a osobní služby.

Zastoupení zpracovatelského průmyslu podporují především jeho dílčí části, a to: výroba dopravních prostředků a zařízení; výroba základních kovů, hutních a kovárenských výrobků; výroba a opravy strojů a zařízení; výroba elektrických a optických přístrojů; výroba potravinářských výrobků a nápojů.

Hlavní pozici ve zpracovatelském průmyslu zaujímá odvětví výroba dopravních prostředků v ČR. Jedná se o hlavní artikl vývozu a dovozu. Tempo růstu THFK v tomto odvětví je rozmanité, jak lze vidět v tabulce 4. Největší pokles je v roce 2003, ale následně v roce 2004 bylo nejvíce investováno v této oblasti, nárůst o 49,54 % oproti roku 2003. Jedná se zde zejména o investice nárazové. V okamžiku, kdy je postaven

nový automobilový závod, tyto investice výrazně přirostou a v dalších letech dochází případně pouze k obnově strojů a dochází tedy k investičním poklesům.

Nejméně ovlivňují zpracovatelský průmysl výroba textilií, textilních a oděvních výrobků; zpracování dřeva a výroba koksu, jaderných paliv.

Tabulka 4: Tempo růstu THFK v odvětví výroba dopravních prostředků v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tempo růstu	27,56	-31,51	49,54	-0,47	-22,56	21,61	17,02	-27,26

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Tempa růstu odvětví s největší účastí na THFK jsou zobrazeny v grafu 7. Zpracovatelský průmysl sice vykazuje největší podíl na THFK, ale jeho přírůstky mezi roky nejsou příliš velké. Největší nárůst byl v roce 2007 o 16,23 %, posléze však klesly investice o 15,75 % a v roce 2009 o 10,51 %.

Nemovitosti a služby pro podniky mají největší přírůstek v roce 2002 o 29,28 %, na další rok vykazuje toto odvětví pokles o 8,96 %. Mezi roky 2004 – 2007 se tvorba hrubého fixního kapitálu kladně zvyšovala v různě velikých přírůstcích, ale v posledních dvou letech se snižují investice v tomto odvětví.

Nejlepší výsledky temp růstu přináší odvětví doprava, skladování, pošty a telekomunikace, které má negativní poklesy pouze v roce 2002 (-18,26 %) a 2009 (-16,21 %). Poklesy jsou sice trochu větší, ale mezi tímto obdobím přinášelo kladné přírůstky, ne stejně velké, ale každý rok se majetek v tomto odvětví zvětšil. V roce 2009 se snížily investice ve všech třech vybraných odvětvích.

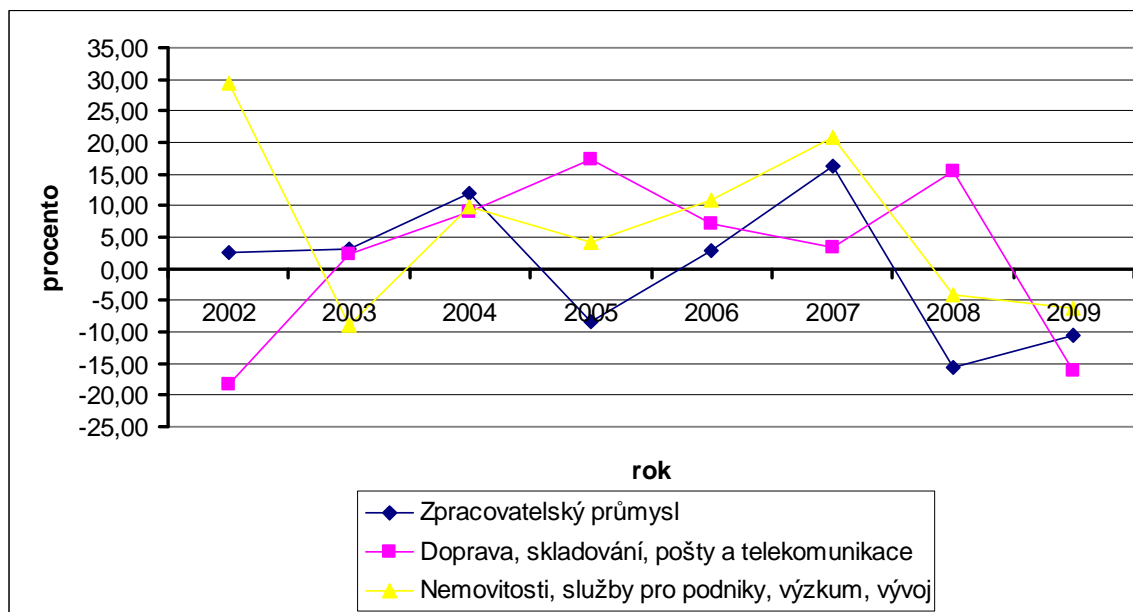
Tempa růstu těch odvětví, která nejsou zachycena v grafu 7, jsou uvedena pro doplnění v tabulce 9 v příloze 1. Převážná většina těchto zbylých odvětví se nevyznačuje výraznými výkyvy, i když některá je vhodné zmínit.

Odvětví rybolov, chov ryb a přidružené činnosti zaznamenalo ohromný nárůst v roce 2007 o 340,23 %. Avšak následující rok došlo k poklesu o 86,95 %.

Pohostinství a ubytování přirostlo v roce 2002 o 69,13 % a poté docházelo ke snižování přírůstků nebo k poklesu investic.

V odvětví dobývání nerostných surovin se investice různě zvyšovaly a klesaly. V roce 2008 se investice v tomto odvětví výrazně zvětšily o 46,82 % oproti ostatním odvětvím v tomto roce, ale hned v roce 2009 klesly o 38,01 %.

Graf 7: Tempa růstu odvětvové struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Regionální struktura

Největší podíl z regionů na THFK má hlavní město Praha, dále Jihomoravský kraj, Středočeský kraj a Moravskoslezský kraj.

U THFK na 1 obyvatele, která je ovlivněna počtem obyvatelstva, je také na prvním místě hlavní město Praha, poté Jihomoravský kraj, Středočeský kraj a Jihočeský kraj. THFK na 1 obyvatele je vyjádřena jako podíl THFK na 1 obyvatele daného kraje ku THFK na 1 obyvatele celé ČR v % a je uvedena v tabulce 5. Pro Prahu přesahuje 200 % a zvětšuje se jeho velikost od roku 2005 blíží se k 300 % v roce 2008. Jihomoravský kraj má větší THFK na 1 svého obyvatele než na 1 obyvatele ČR v letech 2003 (111,05 %) a 2005 (110,91 %). V roce 2008 dosahuje o 0,64 % více na THFK než je THFK na 1 obyvatele celé ČR. U Středočeského kraje se zvyšuje tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele mezi roky 2002 – 2005. V roce 2005 se jedná o maximální výši pro Středočeský kraj 105,92 % a po roce 2005 dochází postupně

k poklesu až na 74,08 % v roce 2008. Jihočeský kraj převyšuje THFK na 1 obyvatele celé ČR v roce 2003 o 2,25 % a v roce 2005 o 2,70 %. Po roce 2005 se postupně snižuje až na 68,57 %.

Tabulka 5: THFK na 1 obyvatele v letech 2002 – 2008 v %, ČR = 100

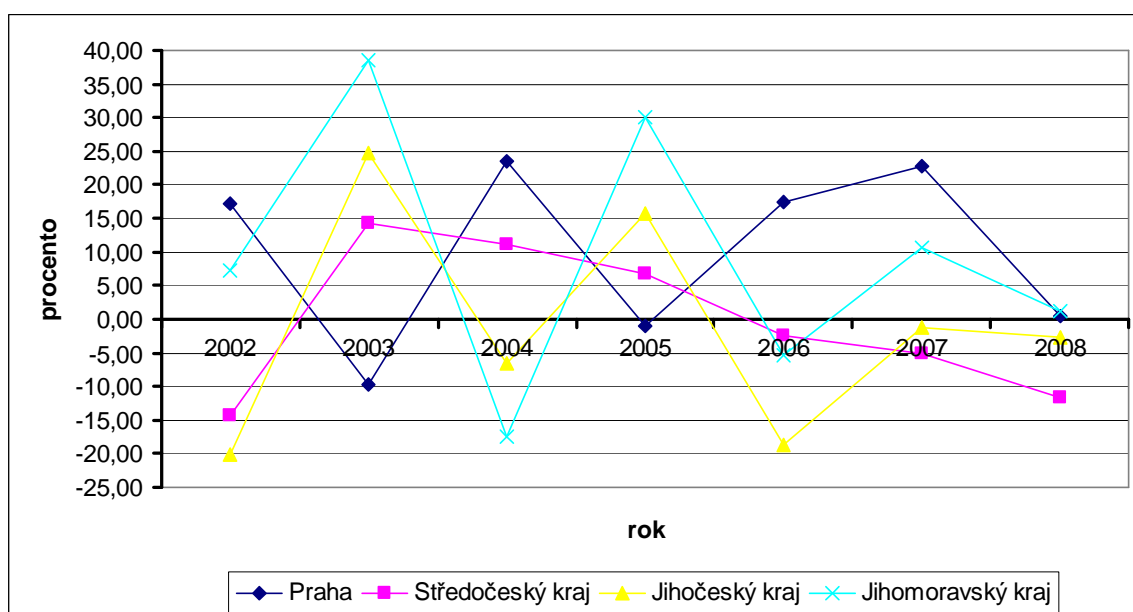
Kraj	Rok						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Hlavní město Praha</i>	236,66	210,82	246,42	239,77	262,97	290,15	296,99
<i>Středočeský kraj</i>	85,35	96,17	101,03	105,92	96,57	82,42	74,08
<i>Jihočeský kraj</i>	83,21	102,25	90,33	102,70	77,97	69,21	68,57
Plzeňský kraj	86,54	86,17	94,70	79,70	126,27	97,94	74,94
Karlovarský kraj	84,98	93,21	79,34	79,69	64,57	58,22	66,77
Ústecký kraj	77,18	93,53	71,31	66,90	69,35	85,05	77,21
Liberecký kraj	83,09	92,58	88,83	78,28	64,15	61,85	75,18
Královéhradecký kraj	95,06	75,86	76,10	64,15	57,67	55,75	54,17
Pardubický kraj	79,73	74,76	78,80	62,08	54,27	62,37	68,40
Vysočina kraj	74,99	73,97	75,12	82,64	65,58	75,26	56,68
<i>Jihomoravský kraj</i>	81,29	111,05	86,77	110,91	98,10	97,53	100,64
Olomoucký kraj	75,74	68,93	75,85	64,46	60,27	58,16	58,42
Zlínský kraj	91,86	74,15	71,74	62,29	66,95	61,72	58,57
Moravskoslezský kraj	79,20	63,66	64,35	69,10	78,35	71,13	82,97

Zdroj: ČSÚ

Tempa růstu THFK na 1 obyvatele u vybraných krajů dle největšího podílu regionálního THFK na obyvatele ku THFK na 1 obyvatele ČR ilustruje graf 8. Tempa růstu ostatních krajů jsou pro doplnění uvedena v tabulce 10 v příloze 1. Největší

přírůstky má Jihomoravský kraj právě v těch letech, kdy vykazuje největší THFK na 1 obyvatele v %, a jsou v roce 2003 (38,55 %) a 2005 (30,05 %). Mezi těmito roky se však objevil největší pokles o 17,39 %. Nejlepší přírůstky uvádí Praha. Zaznamenala pouze dva ne příliš velké poklesy a jinak mezi roky se zvyšovala velikost THFK na 1 obyvatele. U Středočeského kraje přirostla THFK na 1 obyvatele nejvíce v roce 2003 ve výši 14,27 %. Poté se velikost přírůstků snižovala a od roku 2006 klesala i absolutní velikost THFK na 1 obyvatele. Jihočeský kraj vytvořil přírůstky investic pouze v těch letech, kdy překročil hodnoty THFK na 1 obyvatele celé ČR. Vykazuje střídavé tempo růstu do roku 2005 a po tomto roce se velikost THFK na 1 obyvatele pouze snižovala, ale poklesy byly různě veliké.

Graf 8: Tempa růstu THFK na 1 obyvatele u vybraných krajů v % v letech 2002 – 2008

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

4.3 Srovnání s průměrem EU a vybranými členskými státy EU

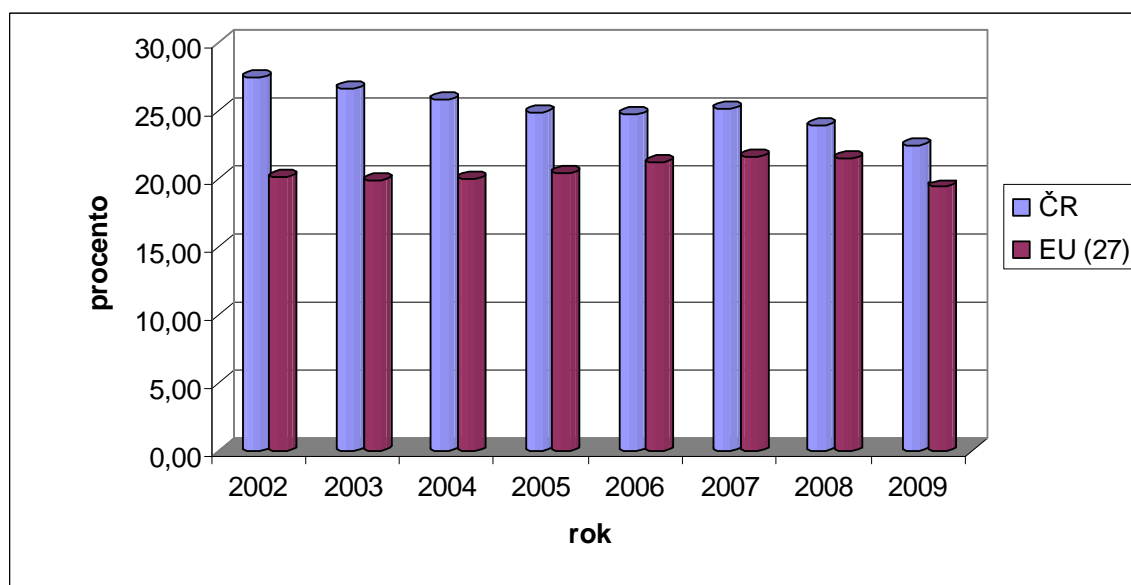
Srovnání se týká celkových investic a tvorby hrubého fixního kapitálu s EU a vybranými členskými státy EU. Pro zajímavost jsou zpracovány i investice dle institucionálních sektorů. Data jsou čerpána prostřednictvím ČSÚ, který dnes nabízí i evropská data z Eurostatu v české verzi a dále přímo ze zdrojů Eurostatu.

4.3.1 CELKOVÉ INVESTICE

Tento ukazatel je definován jako celková tvorba hrubého fixního kapitálu vyjádřená v procentech HDP pro veřejný a soukromý sektor. THFK sestává z pořízení minus úbytky fixních aktiv u rezidentských výrobců, plus určité zhodnocení nevyráběných (obvykle přírodních) aktiv realizované produkční činností (např. meliorace půdy). Procento udává podíl HDP, který je používán veřejným a soukromým sektorem na investice (spíše než např. na spotřebu nebo vývoz). (21)

Velikost procent z HDP použitých na investice je větší v ČR než v Evropské unii s 27 členskými státy. Avšak je zde rozdíl, že tento podíl na HDP pro ČR klesá, kdežto u EU má spíše vzrůstající tendenci do roku 2007. Srovnání těchto podílů je vidět v grafu 9.

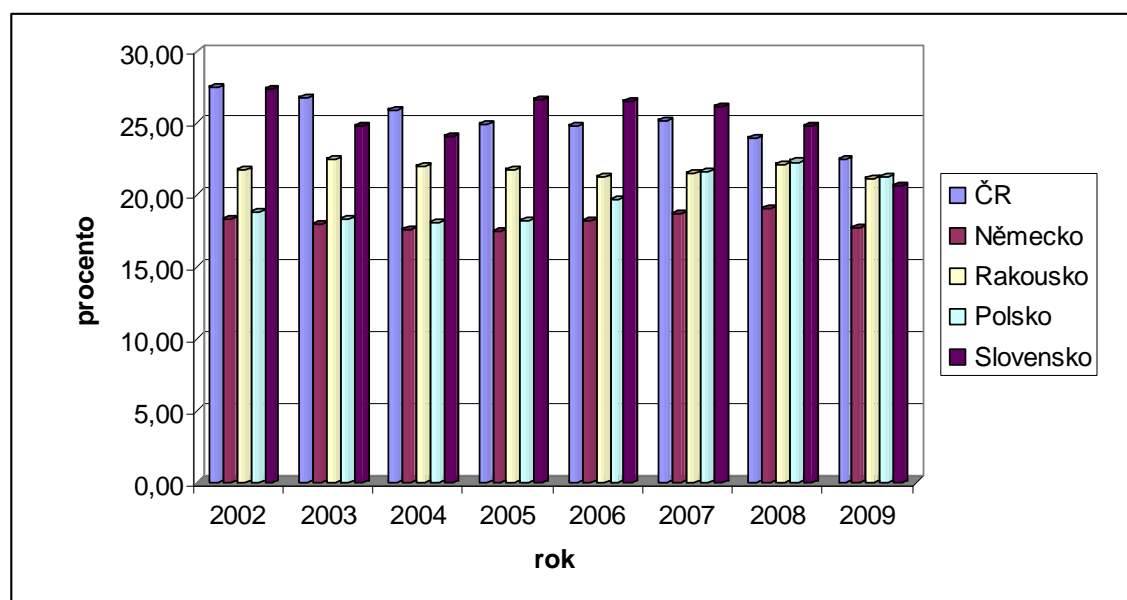
Graf 9: Srovnání celkových investic mezi EU a ČR v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

Srovnání velikosti HDP použitého soukromým i veřejným sektorem na investice mezi ČR a sousedními státy je znázorněno v grafu 10. Na obdobné úrovni se pohybuje ČR se Slovenskem v rozmezí mezi 20 % - 27,50 %. Do roku 2006 se na třetím místě nachází Rakousko s celkovými investice do 22 % z HDP. Nejmenší jsou oproti ostatním státům v Německu, a to do 19 %. V roce 2009 došlo k poklesu celkových investic ve všech vybraných státech oproti roku 2008, přičemž v ČR byla investována větší část HDP než v ostatních státech, a to ve výši 22,45 %.

Graf 10: Srovnání celkových investic mezi ČR a sousedními státy v letech 2002 – 2009 (v % z HDP)

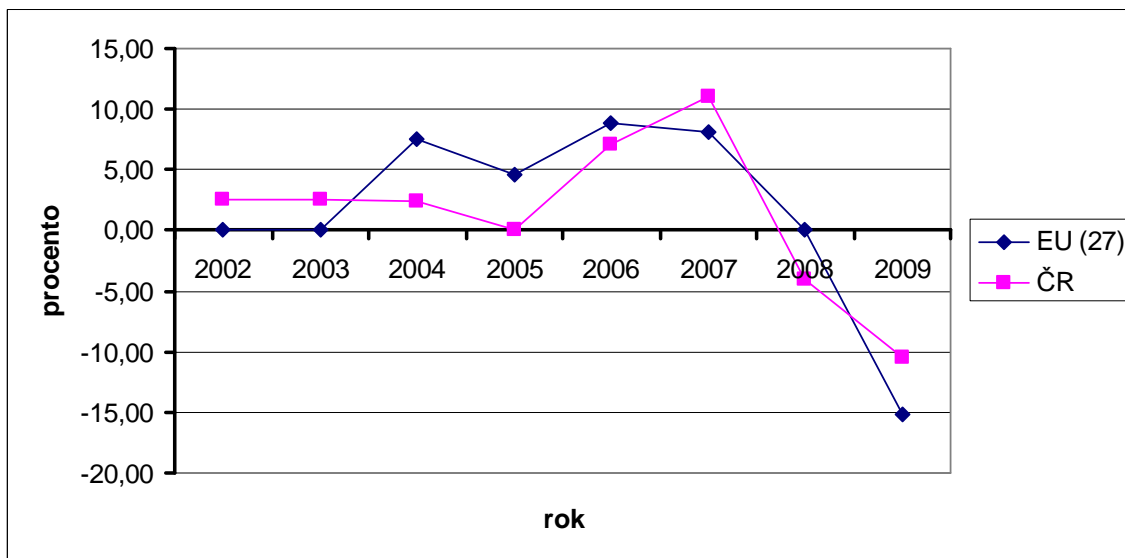
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

4.3.2 TVORBA HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU

Tempo růstu tvorby hrubého fixního kapitálu v paritě kupní síly (PPS) na obyvatele mezi ČR a EU je zobrazeno v grafu 11. V roce 2002 a 2003 vytvořila EU stejnou velikost fixního kapitálu ve výši 4 000, a proto je tempo růstu nulové. Stejně tak v roce 2008 je přírůstek nulový u EU, jelikož THFK byla stejná jako v roce 2007. U ČR je nulové tempo růstu pouze v roce 2005, kdy bylo investováno stejně jako v roce 2004. ČR a EU mají pozitivní přírůstky do roku 2007, kdy ČR v tomto roce má větší přírůstek než EU ve výši 11,11 %. V roce 2008 je v rámci EU investována stejná výši jako v roce 2007, ale u ČR došlo ke snížení investic o 4,0 %. V roce 2009 zaznamenaly obě lokality

značný pokles investic zřejmě v důsledku ekonomické recese, který se objevil už v roce 2008.

Graf 11: Tempo růstu THFK EU a ČR v % v letech 2002 – 2009 (v PPS na obyvatele)

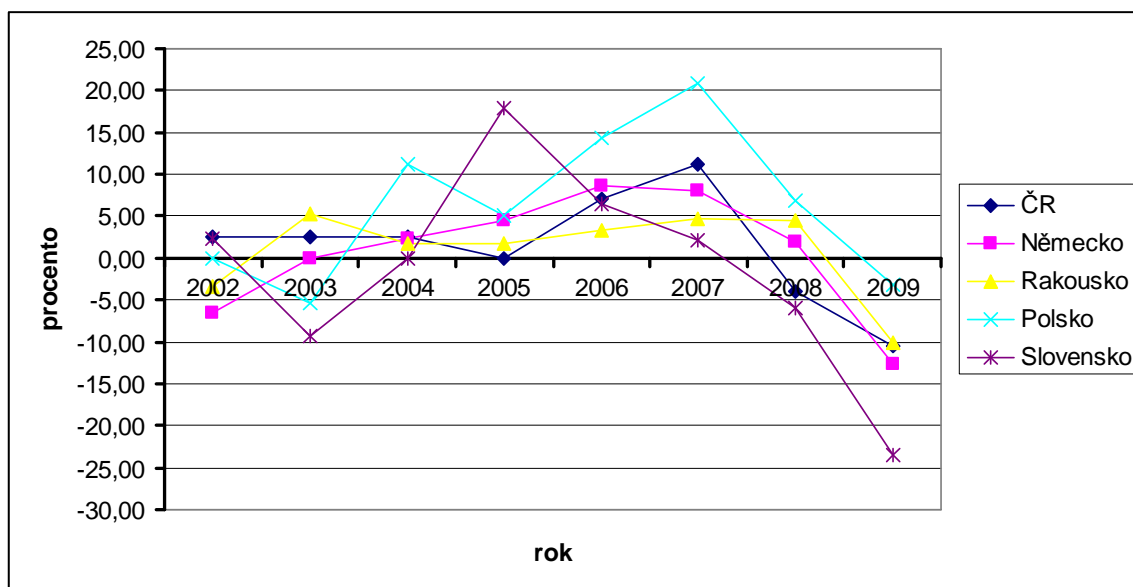

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

Tempo růstu tvorby hrubého fixního kapitálu v paritě kupní síly (PPS) na obyvatele mezi ČR a sousedními státy znázorňuje graf 12. Lepší tempo růstu THFK než ostatní státy má Polsko, a to od roku 2004, i když v roce 2005 se přírůstek zmenšil o polovinu předchozího roku. V roce 2002 mělo nulový přírůstek a k roku 2003 poklesly investice. Sice vykazuje velmi dobré kladné přírůstky, ale objemově má nejnižší investice. Slovensko nedosahuje příliš pozitivních přírůstků. V roce 2005 přirostly investice v této zemi nejvíce mezi roky 2002 – 2009 o 17,95 % i oproti ostatním státům. Následně se však velikost přírůstků snižovala až k poklesu investic v roce 2008 a 2009. V roce 2009 se investice na Slovensku snížily o 23,40 %, což byl vůbec největší pokles ve srovnání s ostatními státy v roce 2009. V roce 2009 klesla THFK ve všech státech, nejvíce právě na Slovensku a nejméně poklesla v Polsku o 3,23 %. Tempo růstu THFK v Německu se z poklesu investic v roce 2002 dostává do zvyšujících se přírůstků do roku 2006, ale poté přírůstky investic klesají. Německo vykazuje vyšší přírůstky investic než ČR pouze v letech 2005, 2006 a 2008, ale objemově má vyšší THFK (v paritě kupní síly na obyvatele) než ČR v celém období 2002 – 2009. Z hlediska

objemu THFK je na prvním místě Rakousko, ale největší přírůstek byl v roce 2003, a to pouze ve výši 5,36 %. Jinak Rakousko nevykazuje žádné veliké kolísání mezi přírůstky investic, což může vysvětlovat stabilní ekonomika v této zemi.

Graf 12: Tempo růstu THFK ČR a sousedních států v % v letech 2002 – 2009 (v PPS na obyvatele)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

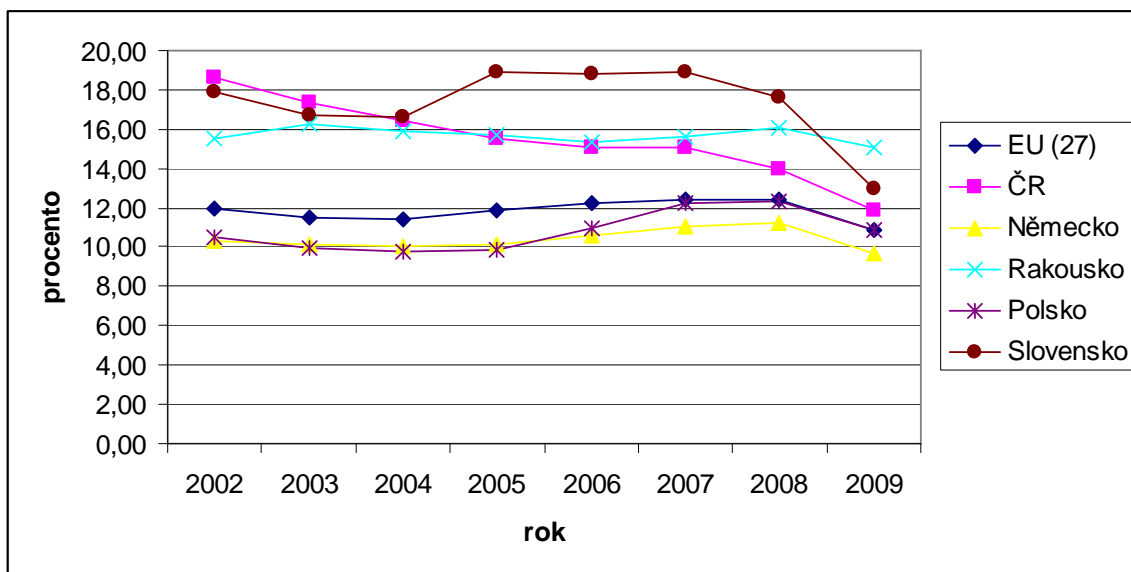
4.3.3 INVESTICE DLE INSTITUCIONÁLNÍCH SEKTORŮ

Ve všech srovnávaných zemích se nejvíce na HDP podílejí firemní investice, poté domácí investice a vládní investice. Jejich rozložení v jednotlivých zemích je uvedeno v příloze 2.

Vývoj firemních investic v procentech z HDP u vybraných zemích je znázorněn v grafu 13. Nejvíce se vytvářejí na Slovensku v letech 2004 – 2008 oproti ostatním státům. V letech 2002 a 2003 jsou firemní investice vyšší v ČR než na Slovensku, ale dále mají výraznou klesající tendenci. Nejmenší firemní investice jsou v Německu, pohybují se proměnlivě v intervalu 9,71 % až 11,23 %. Níže než Německo je ještě Polsko v letech 2003 – 2005. Evropská unie s podílem svých podnikových investic je na pozici až za Slovenskem, Rakouskem a ČR, tedy na čtvrtém místě a pohybují se v rozmezí 10,88 % až 12,44 %. Nejméně těch 10,88 % je v roce 2009 a nejvíce 12,44 % v předchozím roce. ČR zpočátku uvedeného období výrazně překračuje hodnoty EU.

Velmi dobře je také na tom Slovensko a Rakousko. Podíl firemních investic v Rakousku se pohybuje stabilně kolem 15 % a 16 %. Je opět patrné, že v roce 2009 nastal pokles firemních investic ve všech zemích v důsledku ekonomické recese.

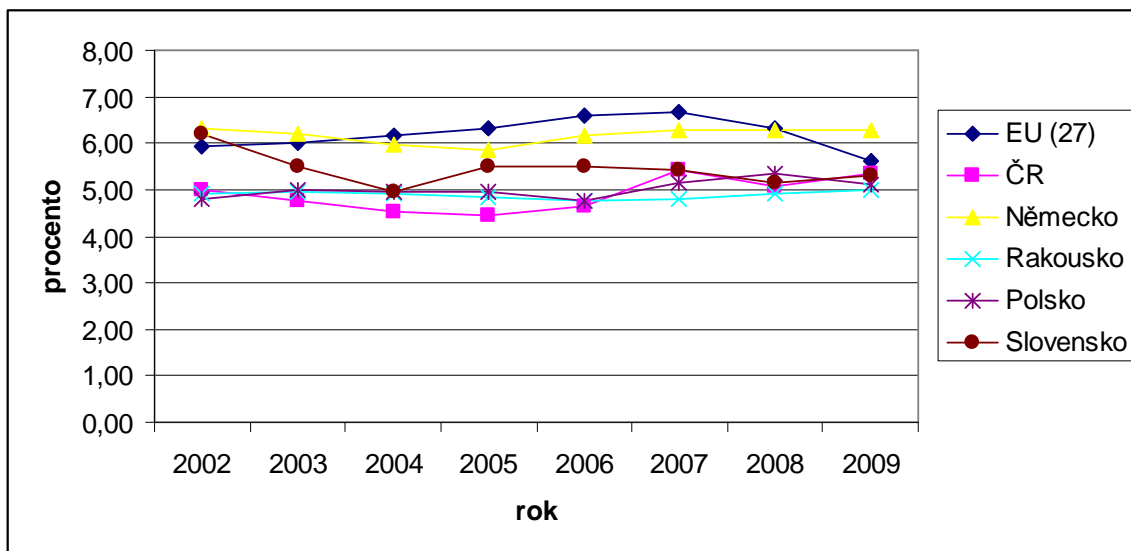
Graf 13: Vývoj firemních investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

Vývoj domácích investic v procentech z HDP ve vybraných zemích je uveden v grafu 14. V letech 2004 – 2008 jsou největší za Evropskou unií, v těch ostatních letech jsou vyšší domácí investice u Německa. Domácí investice v ČR jsou vůbec nejnižší oproti ostatním státům v letech 2003 – 2006. Celkově se domácí investice pro srovnávané země pohybují v rozmezí 4 % až 7 %. V grafu 14 není vidět žádný výrazný rozdíl domácích investic mezi jednotlivými zeměmi.

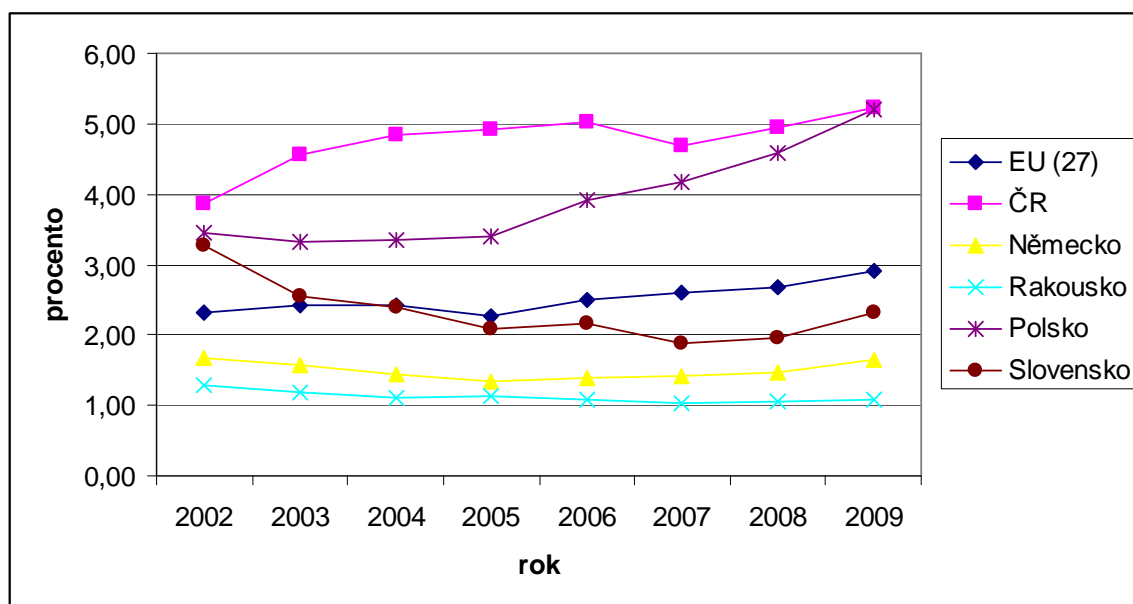
Graf 14: Vývoj domácích investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

Vývoj vládních investic v procentech z HDP ve vybraných zemích je znázorněn v grafu 15. Jednoznačně nejvyšší jsou v ČR oproti ostatním státům. Mají rostoucí tendenci, když opomeneme pokles v roce 2007. Za Českou republikou je Polsko, kde vládní investice zaznamenávají výrazný růst s menším poklesem v roce 2003, od 3,44 % v roce 2002 do 5,21 % v roce 2009. V ČR a Polsku se pohybují domácí a vládní investice na obdobné úrovni na rozdíl od ostatních států, kde rozdíl domácích a vládních investic je v intervalu 2 % - 5 %. Nejvýraznější rozdíl je u Německa, kdy vládní investice se pohybují přes 1 % a domácí investice přes 6 %. Nejnižší vládní investice mají tedy Německo a u Rakouska přesahují pouze lehce 1 %.

Graf 15: Vývoj vládních investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

4.3.4 ODVĚTVOVÁ STRUKTURA

Odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství má jednoznačně největší zastoupení na Slovensku a velmi minimální v ostatních státech. Jeho podíl na celkové tvorbě hrubého fixního kapitálu je různorodý. Největší podíl byl v roce 2002 ve výši 4,37 %, poté se pohyboval kolem 4 % a v roce 2006 klesl na 2,32 %. V letech 2007 a 2008 se podíl vyšplhal přes 3 %, ale v roce 2009 procentní zastoupení tohoto odvětví na Slovensku kleslo až na pouhých 0,88 %. Za Slovenskem s podstatně menšími podíly zaujímá místo ČR do výše 0,71 %. Zastoupení v ostatních státech se vyvíjí také do 1 %, přičemž v Německu nemá toto odvětví žádný podíl na THFK a v Polsku velmi malý s maximálním podílem ve výši 0,31 % v roce 2005.

Odvětví kovové produkty a strojní zařízení má ve všech srovnávaných státech už podobné podíly pohybující se mezi 27 % - 35 %, přičemž podíl na Slovensku převyšuje ostatní podíly zemí v letech 2003 – 2005 ve výši od 38,08 % do 42,06 %. Avšak po roce 2005 výrazně podíl tohoto odvětví na THFK klesl na 33,22 % a v roce 2009 to bylo jen 30,20 %. Na druhém místě za Slovenskem je ČR do roku 2005, avšak po tomto roce je ČR na prvním místě a za ní s velmi blízkými podíly je Německo.

V odvětví dopravní zařízení jasně vítězí ČR. V letech 2004 – 2008 podíl roste od 14,69 % do 18,82 %, ale v roce 2009 klesl na 14,73 % zřejmě v důsledku snížení poptávky podniků po nových automobilech vyvolané světovou ekonomickou krizí. Hned po ČR je Rakousko v letech 2003 – 2005, v dalších letech Německo a v roce 2009 je na druhém místě Polsko. Podíl dopravního zařízení v EU se pohybuje v rozmezí 9,26 % až 10,24 %, kdy ČR překračuje tento podíl v průměru o 6,38 % za období 2002 – 2009.

Odvětví stavební práce – ubytování převládá výrazně v Německu svým podílem na THFK, i když má klesající tendenci z 31,13 % v roce 2002 na 25,41 % v roce 2008, přičemž v roce 2009 se podíl zvýšil o 2,5 % oproti předchozímu roku. Za Německem jsou hodnoty za EU s rostoucím podílem do roku 2006 (24,63 %), ale po roce 2006 klesá podíl ubytování na THFK na 22,67 % v roce 2009. Na třetím místě je Rakousko s podílem okolo 20 %. Do roku 2008 je na čtvrtém místě Polsko s proměnlivým podílem mezi 12 % až 15 %. ČR není v tomto odvětví příliš vůdčí. Obecně dosahuje polovičních podílů tohoto odvětví na THFK než jsou podíly za Evropskou unii.

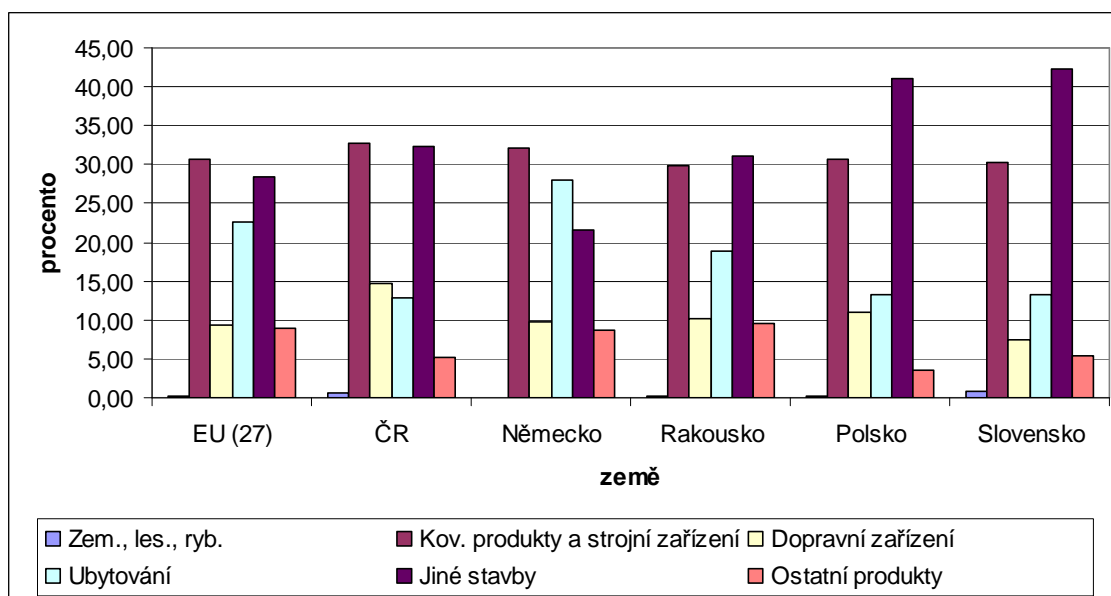
Odvětví jiné stavby mají největší zastoupení v Polsku do roku 2005 s podílem přes 40 % a za ním na druhém místě je ČR s podílem přes 32 %. Ovšem od roku 2006 je na prvním místě Slovensko s podílem mezi 40 % až 42 % a s rozdílem cca 2 % je za ním Polsko. Nejmenší úroveň mají jiné stavby v Německu s klesající tendencí z 23,14 % v roce 2002 na 19,53 % v roce 2007, ale v následujících letech dochází k pozvolnému zvyšování podílu odvětví jiné stavby na THFK v Německu. U Evropské unie se podíl pohybuje mezi 26 % až 29 % a udržuje si tím předposlední místo před Německem, které tak nedosahuje hodnot EU.

Odvětví ostatní produkty má podobné zastoupení Rakousko s údaji za Evropskou unii. Jejich podíly se pohybují různě v letech v rozmezí 7 % až 9 %, i když Rakousko v roce 2009 dosáhlo 9,62 % odvětví ostatních produktů na THFK. Na třetím místě je Německo se zvyšujícími se podíly mezi 6 % až 8,68 % v roce 2009, kdy se tak velmi přiblížilo k hodnotám EU. V ČR zaujímá toto odvětví podíl na THFK průměrně přes 4 % a opět dosahuje v letech zhruba polovičních podílů než jsou za EU.

V roce 2009 je na předních příčkách u srovnávaných států odvětví jiné stavby a odvětví kovové produkty a strojní zařízení jak ilustruje graf 16. U Evropské unie a Německa je

na prvním místě odvětví kovové produkty a strojní zařízení, u ČR také se skoro stejným podílem s odvětvím jiné stavby. U Rakouska je vítězné odvětví jiné stavby s tím, že na druhém místě jsou kovové produkty a strojní zařízení s rozdílem 1,31 %. V Polsku a na Slovensku se nejvíce podílí na THFK jiné stavby a na druhém místě kovové produkty a strojní zařízení s rozdílem mezi podíly odvětví přes 10 %.

Graf 16: Podíly jednotlivých odvětví na THFK ve vybraných státech v roce 2009 v % (ceny roku 2000)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

Průměrné procentní zastoupení jednotlivých odvětví ve vybraných zemích je shrnuto v tabulce 7. V ČR a v Německu má největší zastoupení, jak již bylo řečeno, odvětví kovové produkty a strojní zařízení a obě země převyšují průměr EU. U ČR je na druhém místě odvětví jiné stavby a převyšuje průměr EU, a to o 5,6 %. V Německu je na druhém místě ubytování a přesahuje průměr EU o 4,61 %. U zemí Rakousko, Polsko a Slovensko vítězí odvětví jiné stavby a všechny tyto země převyšují průměr EU, nejvíce však Polsko, a to o 13,35 %. ČR nedosahuje na průměr EU v oblastech ubytování o 12,68 % a ostatní produkty o 3,97 %. Ale s přehledem přesahuje průměrné podíly ostatních srovnávaných států v odvětví dopravní zařízení průměrně o 5,56 %. Pro všechny státy je shodné nejmenší zastoupení v THFK odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství.

Tabulka 6: Průměrné podíly odvětví na THFK za období 2002 – 2009 ve vybraných státech v % (ceny roku 2000)

Země	Odvětví					
	Zem., les., ryb.	Kov. prod., stroj. zaříz.	Dopravní zařízení	Ubytování	Jiné stavby	Ostatní produkty
EU (27)	0,24	30,69	9,83	23,96	27,22	8,20
ČR	0,64	34,68	16,22	11,28	32,82	4,23
Německo	0,00	32,42	10,97	28,57	21,18	7,14
Rakousko	0,28	28,89	11,63	19,42	31,48	8,34
Polsko	0,09	31,24	10,39	14,03	40,57	3,69
Slovensko	3,29	35,43	9,63	10,32	36,49	5,11

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostatu

5 Závěr

Diplomová práce je zaměřena na strukturu investic v ČR a porovnání investic v ČR s Evropskou unií a vybranými členskými zeměmi. Práce se zabývá věcnou strukturou investic, odvětvovou a pro doplnění regionální strukturou.

První část obsahuje seznámení s pojmem investice, jaké druhy rozlišujeme a jaký je jejich význam v národním hospodářství. Důležitou roli hraje i investiční prostředí daného státu jak pro potenciální investory ze zahraničí tak i pro domácí podnikatele. Na základě dobré znalosti tohoto prostředí mohou zvážit a rozhodnout se o vhodné investici na našem území. V této části je pro zajímavost zpracována oblast přímých zahraničních investic, které nejsou v našem státě zanedbatelné. V další části je uveden vývoj struktury investic v České republice se zaměřením na odvětvovou strukturu a poté jsou další zjištěné údaje za Českou republiku posouzeny s průměrem EU a vybranými jednotlivými členskými zeměmi Evropské unie. Data jsou čerpána zejména ze zdrojů Českého statistického úřadu a Evropského statistického úřadu.

Nedílnou součástí hrubého domácího produktu ČR jsou hrubé investice nazývané v systému národního účetnictví jako tvorba hrubého kapitálu. Průměrně se podílí na hrubém domácím produktu ve výši 29,70 %. Tempo růstu tvorby hrubého kapitálu zaznamenalo různé přírůstky a poklesy v letech 1996 – 2009, přičemž v roce 1996 přirostla nejvíce o 11,60 % a v roce 2009 nejvíce poklesla o 15,80 %. Tvorba hrubého kapitálu v sobě zahrnuje tvorbu hrubého fixního kapitálu (dále již jen THFK), změnu zásob a čisté pořízení cenností. Nejvýraznější složkou tvorby hrubého kapitálu je THFK, která je tvořena přes 90 %. Proto je diplomová práce dále zaměřena na tuto část.

Z hlediska věcné struktury má největší podíl na THFK kategorie ostatní stroje a zařízení, v průměru ve výši 34,68 %, spolu s ostatními budovami a stavbami. Nejmenší zastoupení mají ostatní nehmotná aktiva a pěstovaná aktiva. Je však třeba podotknout, že z hlediska temp růstu pěstovaná aktiva a ostatní nehmotná fixní aktiva v roce 2009 ohromně přirostly oproti ostatním kategoriím, které naopak klesly v roce 2009.

Z hlediska odvětvové struktury se nejvíce na tvorbě hrubého fixního kapitálu podílí zpracovatelský průmysl s 23,98 %; poté odvětví nemovitosti, služby pro podniky, výzkum a vývoj; následně doprava, skladování, pošty a telekomunikace. U zpracovatelského průmyslu dochází ke snižování podílu na THFK po roce 2004. Je možné vysvětlení, jelikož ČR v roce 2004 přistoupila do Evropské unie, a tudíž došlo k otevření naší ekonomiky širokému okolnímu světu, kdy byly vyzdviženy i jiné výstupy ekonomiky než jen samotná výroba zpracovatelského průmyslu. Naopak odvětví nemovitosti, služby pro podniky zaznamenává zvyšování podílu na THFK od roku 2003. Průměrně se podílí na tvorbě hrubého fixního kapitálu ve výši 20,80 %. Odvětví doprava, skladování také zaznamenává růst již od roku 2002 a průměrně se podílí na THFK ve výši 17,92 %. Odvětví, které se podílí malým procentem na tvorbě hrubého fixního kapitálu jsou: školství; peněžnictví a pojišťovnictví; pohostinství a ubytování; dobývání nerostných surovin; nejméně rybolov. V rámci temp růstu u nejvíce se podílejících odvětvích na THFK došlo k jejich současnému poklesu v roce 2009.

V rámci regionální struktury je srovnání mezi kraji provedeno na základě THFK na 1 obyvatele. Největší je v Praze, kde se blíží k 300 % v roce 2008. Mimo Prahu je nejlepší THFK na 1 obyvatele v Jihomoravském kraji, poté je Středočeský kraj. Jihočeský kraj přesahuje THFK na 1 obyvatele celé ČR v letech 2003 a 2005.

Při srovnání celkových investic jako procento z HDP mezi ČR a EU převládají tyto investice v ČR, která využívá větší část HDP než jsou hodnoty za EU. Je však třeba podotknout, že v ČR má tento podíl klesající tendenci, kdežto u EU dochází ke zvyšování, i když jen do roku 2007. V rámci srovnání ČR se sousedními státy se celkové investice pohybují na obdobné úrovni u ČR a Slovenska. Překvapivě nejmenší oproti ostatním státům jsou v Německu do pouhých 19 %.

Tempo růstu tvorby hrubého fixního kapitálu v paritě kupní síly na obyvatele mezi ČR a EU nevykazuje žádné výrazné rozdíly. Shodně zaznamenávají pokles investic po roce 2007. Výrazně lepší tempo růstu THFK v paritě kupní síly na obyvatele mezi ČR a sousedními státy dosahuje Polsko. Vykazuje průměrný přírůstek investic ve výši

5,88 %. Nejhorší průměrné tempo růstu má Slovensko, kde investice klesají v průměru o 1,91 %. Rakousko a Německo dosahují průměrného přírůstku pod 1 %, což je níže než ČR a EU.

Investice dle institucionálních sektorů mají pro všechny srovnávané státy stejné pořadí: na prvním místě jsou firemní investice, poté domácí investice a vládní investice. Domácí investice pro srovnávané země se pohybují v rozmezí 4 % - 7 % a nevykazují žádné výrazné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. Vládní investice jasně převažují v ČR s rostoucí tendencí cca od 4 % s poklesem v roce 2007. Minimální roli hrají vládní investice v Německu a Rakousku, s jejich procentem z HDP pouze přes 1 %. Přitom vládní investice u Rakouska dosahují ještě nižších hodnot než pro Německo.

V ČR a Polsku se pohybují domácí a vládní investice na obdobné úrovni na rozdíl od ostatních států, kde rozdíl domácích a vládních investic je v intervalu 2 % - 5 %. Nejvýraznější rozdíl je u Německa, kdy vládní investice se pohybují přes 1 % a domácí investice přes 6 %. Je zde vidět evidentní rozdíl fungujících politik v daných zemích. Německo jako velmi vyspělá země se snaží eliminovat vládní investice a podporovat investice soukromých domácích subjektů, kdežto v postkomunistických zemích (ČR, Polsko) se projevují ve stejné míře jak vládní investice tak i domácí, kdy velká část občanů těchto zemí není zvyklá investovat. U firemních investic už je patrná rozdílná úroveň mezi státy. Firemní investice mají největší zastoupení na Slovensku v letech 2004 – 2008 oproti ostatním státům. Je zajímavé, že došlo k vzrůstu firemních investic na Slovensku po roce 2004, kdy vstoupilo do Evropské unie. V ČR mají výraznou klesající tendenci oproti ostatním státům. Nejmenší firemní investice jsou v Německu, pohybují se proměnlivě v intervalu 9,71 % až 11,23 %.

Srovnání odvětvové struktury mezi ČR, EU a sousedními státy je provedeno v oblastech: zemědělství, lesnictví, rybolov; kovové produkty a strojní zařízení; dopravní zařízení; stavební práce – ubytování; stavební práce – jiné stavby; ostatní produkty v kategorii, jak se jednotlivá odvětví podílí na tvorbě hrubého fixního kapitálu.

Shrnutí odvětvové struktury mezi ČR a EU vypovídá o tom, že v ČR a v Německu má největší průměrné procentní zastoupení odvětví kovové produkty a strojní zařízení a obě

země převyšují průměr EU. Lze tedy říci, že obecně strojírenství v těchto zemích je důležitým sektorem, který ovlivňuje a podporuje rozvoj ekonomiky. U zemí Rakousko, Polsko a Slovensko vítězí z hlediska průměrného podílu odvětví jiné stavby a všechny tyto země převyšují průměr EU, nejvíce však Polsko, a to o 13,35 %. ČR nedosahuje na průměr EU v oblastech ubytování o 12,68 % a ostatní produkty o 3,97 %. Ale s přehledem přesahuje průměrné podíly ostatních srovnávaných států v odvětví dopravní zařízení. Pro všechny státy je shodné nejmenší zastoupení v THFK odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství.

Rozdílné rozložení jednotlivých odvětví v daných státech je způsobené především různou strukturou ekonomiky daného státu a také se odráží historický vývoj země, kdy centrálně plánované ekonomiky postkomunistického režimu (ČR, Slovensko, Polsko) přecházely na tržní ekonomiku až v moderní době a mentalitu lidí, zavedené návyky, struktura státu nelze změnit ze dne na den.

Na závěr bych chtěla uvést, že obecně investice hrají v dnešním ekonomicko-technickém světě nepostradatelnou roli. Ve velmi zjednodušeném pohledu se s nimi setkává běžný občan, který disponuje volnými peněžními prostředky a rozhoduje se, jak je nejlépe zhodnotit. Z jiného pohledu investice umožňují firmám získávat nové, modernější technologie a přispívat tak k bezproblémové, případně i jednodušší výrobě. Také figurují v ekonomice vládní investice, kterými se stát snaží zajistit společenské potřeby pro širokou veřejnost. Je však velmi důležité rozhodování o významných investicích, aby byly využity v rámci svých kapacit a zajistily určitou návratnost vložených prostředků, ať už v podobě kvalitnější výroby, nebo spokojenosti občanů.

6 Seznam použité literatury

- (1) Liška, V. Makroekonomie. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-54-1.
- (2) Valach, J. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování. 2., přeprac. vyd. Praha: EKOPRESS, 2006. ISBN 80-86929-01-9 (váz.).
- (3) Synek, M. Manažerská ekonomika. 3. přepr. a aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0515-X.
- (4) Levy, H.; Sarnat, M. Kapitálové investice a finanční rozhodování. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-504-1.
- (5) Kohout, P. Investiční strategie pro třetí tisíciletí. 6. přepr. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3315-9.
- (6) Samuelson, P. A.; Nordhaus, W. D. Ekonomie: 18. vydání. 1. vyd. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3 (váz.).
- (7) Zdražilová, D. Mezinárodní management. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická: Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0683-1.
- (8) Hronová, S.; Hindls, R. Národní účetnictví: koncept a analýzy. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-235-7.
- (9) Mankiw, N. G. Zásady ekonomie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-891-1.

7 Seznam použitých internetových zdrojů

(10) Investiční pobídky v ČR [online]. Ministerstvo financí ČR, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/inv_pob_vyvoj.html

(11) Investiční klima [online]. Česká republika – oficiální web ČR, provozovatelem portálu je Ministerstvo zahraničních věcí ČR, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.czech.cz/cz/66701-investicni-klima>

(12) Investiční pobídky v České republice [online]. BusinessInfo.cz – převzato z knihy Štrach,P. Mezinárodní management. Praha: Grada Publishing, 2009; ze dne 21. 10. 2009, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podpora-investic/investicni-pobidky-v-ceske-republice/1000497/55086/>

(13) O CzechInvest [online]. CzechInvest, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

(14) Historie a výsledky [online]. CzechInvest, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.czechinvest.org/historie-a-vysledky>

(15) Průmyslové zóny [online]. CzechInvest, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.czechinvest.org/pz>

(16) Úspěšné projekty z oblasti investic [online]. CzechInvest, [cit. 27. 12. 2010]. Dostupný na WWW:

<http://www.czechinvest.org/jc-investice>

(17) Přímé zahraniční investice [online]. Česká národní banka, [cit. 1. 2. 2011]. Dostupný na WWW:

http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html

(18) Přímé zahraniční investice [online]. BusinessInfo.cz – převzato z knihy Štrach,P. Mezinárodní management. Praha: Grada Publishing, 2009; ze dne 21. 10. 2009, [cit. 1. 2. 2011]. Dostupný na WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podpora-investic/prime-zahranicni-investice/1000497/55083/>

(19) Hlavní agregáty sektoru vládních institucí [online]. Český statistický úřad, aktualizováno 27. 10. 2010, [cit. 8. 2. 2011]. Dostupný na WWW:

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hlavni_agregaty_sektoru_vladnich_instituci_tab_0200

(20) Národní účty [online]. Český statistický úřad, [cit. 8. 2. 2011]. Dostupný na WWW:

[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C600/\\$File/000109c05.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C600/$File/000109c05.pdf)

(21) Celkové investice [online]. Český statistický úřad, [cit. 11. 2. 2011]. Dostupný na WWW:

<http://apl.czso.cz/ode/tab/tsdec210.htm>

Data jsou čerpána z adres:

- HDP Výdajová metoda, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2000) [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW:
http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.makroek_vydaj
- HDP Výdajová metoda, Tvorba hrubého fixního kapitálu – odvětvová struktura (ceny roku 2000) [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW:
http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.makroek_vydaj
- HDP Výdajová metoda, Tvorba hrubého fixního kapitálu – věcná struktura (ceny roku 2000) [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW:
http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.makroek_vydaj
- Časové řady nefinančních aktiv, Tvorba hrubého fixního kapitálu – odvětvová struktura [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW:
http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.nfa_t

- Hlavní ukazatele regionálních účtů, Regionální THFK na 1 obyvatele [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW: [http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.volba?titul=Hlavní ukazatele regionálních účtů&mypriznak=RC&typ=2&proc=rocenka.presmsocas&mylang=CZ&jak=4](http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.volba?titul=Hlavní%20ukazatele%20regionálních%20účtů&mypriznak=RC&typ=2&proc=rocenka.presmsocas&mylang=CZ&jak=4)
- Celkové investice [online]. Český statistický úřad, [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný na WWW: <http://apl.czso.cz/ode/tab/tsdec210.htm>
- Roční národní účetnictví, HDP a hlavní komponenty [online]. Evropský statistický úřad, [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný na WWW: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/database
- Národní účetnictví podrobně, Tvorba hrubého fixního kapitálu dle 6 odvětví [online]. Evropský statistický úřad, [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný na WWW: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/database
- Roční národní účetnictví, HDP a hlavní komponenty, Investice dle institucionálních sektorů [online]. Evropský statistický úřad, [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný na WWW: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/main_tables
- Přímé zahraniční investice [online]. Česká národní banka, [cit. 1. 2. 2011]. Dostupný na WWW: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/

8 Seznam tabulek

Tabulka 1: Úspěšné projekty z oblasti investic

Tabulka 2: Podíly odvětvové struktury na stavu PZI v letech 2002 – 2008 v %

Tabulka 3: Tempo růstu THFK v ČR v letech 2002 – 2009 (v %)

Tabulka 4: Tempo růstu THFK v odvětví výroba dopravních prostředků v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Tabulka. 5: THFK na 1 obyvatele v letech 2002 – 2008 v %, ČR = 100

Tabulka 6: Průměrné podíly odvětví na THFK ve vybraných státech v % (ceny roku 2000)

Tabulka 7: Tempa růstu věcné struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Tabulka 8: Tempa růstu odvětvové struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Tabulka 9: Tempa růstu regionální struktury THFK v letech 2002 – 2008 v %

9 Seznam grafů

Graf 1: Tempo růstu přílivu PZI do ČR v letech 1994 – 2009 v %

Graf 2: Tempo růstu tvorby hrubého kapitálu v letech 1996 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Graf 3: Vývoj podílu složek na THK v letech 1996 – 2009 v % (ceny roky 2000)

Graf 4: Vývoj podílu věcné struktury na THFK v % v letech 2002 – 2009 (ceny roku 2000)

Graf 5: Tempa růstu věcné struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Graf 6: Vývoj podílu odvětvové struktury na THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Graf 7: Tempa růstu odvětvové struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Graf 8: Tempa růstu THFK na 1 obyvatele u vybraných krajů v % v letech 2002 – 2008

Graf 9: Srovnání celkových investic mezi EU a ČR v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 10: Srovnání celkových investic mezi ČR a sousedními státy v letech 2002 – 2009 (v % z HDP)

Graf 11: Tempo růstu THFK EU a ČR v % v letech 2002 – 2009 (v PPS na obyvatele)

Graf 12: Tempo růstu THFK ČR a sousedních států v % v letech 2002 – 2009 (v PPS na obyvatele)

Graf 13: Vývoj firemních investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 14: Vývoj domácích investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 15: Vývoj vládních investic ve vybraných zemích v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 16: Podíly jednotlivých odvětví na THFK ve vybraných státech v roce 2009 v % (ceny roku 2000)

Graf 17: Institucionální složení investic v EU (27) v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 18: Institucionální složení investic v ČR v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 19: Institucionální složení investic v Německu v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 20: Institucionální složení investic v Rakousku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 21: Institucionální složení investic v Polsku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Graf 22: Institucionální složení investic na Slovensku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

10 Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa podpořených průmyslových zón od roku 1998

11 Seznam příloh

Příloha 1: Tabulky 7 – 9

Příloha 2: Grafy 17 - 22

Příloha 1

Tabulka 7: Tempa růstu věcné struktury THFK v letech 2002 – 2009 v % (ceny roku 2000)

Aktivum	Rok							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Obydlí	1,68	0,20	9,24	-2,18	5,58	35,57	- 7,19	- 2,13
Ostatní budovy a stavby	2,91	10,31	0,54	3,71	3,81	- 3,41	- 0,73	- 0,12
Dopravní prostředky	16,65	0,25	- 0,71	9,26	12,21	20,96	1,73	-27,93
Ostatní stroje a zařízení	4,66	- 8,51	7,89	-2,11	6,61	14,89	- 1,74	-14,19
Pěstovaná aktiva	- 1,11	2,44	5,99	-9,36	- 0,17	- 2,29	-12,47	35,97
Počítačové programové vybavení	9,74	-10,59	10,13	-0,98	7,04	14,02	6,21	- 0,38
Ostatní nehmotná fixní aktiva	-18,14	9,91	6,42	2,01	- 2,44	- 0,23	2,53	40,64

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

**Tabulka 8: Tempa růstu odvětvové struktury THFK v letech 2002 – 2009 v %
(ceny roku 2000)**

Odvětví	Rok							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zemědělství, myslivost, lesnictví	7,21	-20,11	14,41	0,02	7,15	6,04	0,03	- 6,74
Rybolov, chov ryb, přidružené činnosti	31,43	28,26	6,21	-48,40	-10,31	340,23	-86,95	90,00
Dobývání nerostných surovin	- 4,31	-26,57	5,24	- 0,69	15,19	- 10,44	46,82	-38,01
Zpracovatelský průmysl	2,49	3,20	12,01	- 8,44	2,99	16,23	-15,75	-10,51
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	-14,34	9,46	-17,48	7,60	9,18	6,52	4,22	-24,83
Stavebnictví	-12,71	11,09	-12,41	- 8,42	5,67	21,39	0,94	7,84
Obchod, opravy motor. vozidel a spotř. zboží	3,79	2,87	- 3,30	13,41	- 6,26	3,33	9,34	-20,17
Pohostinství a ubytování	69,13	46,74	-27,59	7,43	11,90	- 21,81	-12,87	5,19
Doprava, skladování, pošty a telekomunikace	-18,26	2,24	8,96	17,38	7,21	3,40	15,37	-16,21
Peněžnictví a pojišťovnictví	30,07	-11,88	- 9,76	-12,97	25,36	0,54	6,02	-26,83
Nemovitosti, služby pro podniky, výzkum, vývoj	29,28	- 8,96	9,84	4,08	10,78	20,92	- 4,03	- 6,14
Veřejná správa; obrana; sociální zabezpečení	28,07	10,19	2,21	-22,88	28,15	18,04	-27,53	48,30
Školství	6,94	- 6,05	9,37	9,65	6,54	9,13	- 1,38	18,46
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	16,13	-12,51	14,25	-11,92	- 0,15	3,00	7,18	-20,25
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	38,77	18,36	-11,57	4,00	- 3,89	2,86	- 3,80	37,79

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

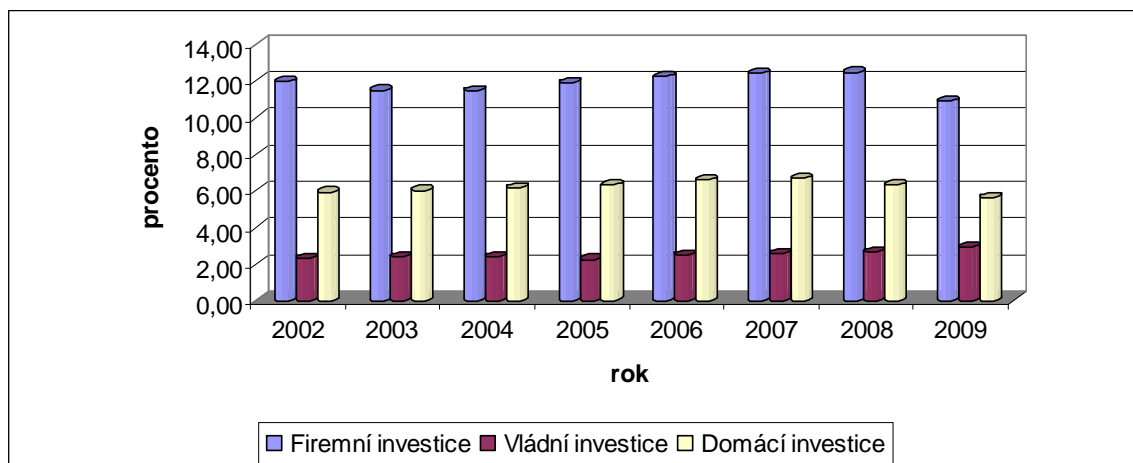
Tabulka 9: Tempa růstu regionální struktury THFK v letech 2002 – 2008 v %

Kraj	Rok						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hlavní město Praha	17,21	- 9,65	23,58	- 1,00	17,35	22,69	0,50
Středočeský kraj	-14,34	14,27	11,06	6,68	- 2,46	- 5,10	-11,75
Jihočeský kraj	-20,25	24,63	- 6,60	15,68	-18,77	- 1,30	- 2,72
Plzeňský kraj	4,31	0,99	16,19	-14,37	69,53	-13,76	-24,87
Karlovarský kraj	- 8,71	11,23	-10,01	2,20	-13,31	0,26	12,60
Ústecký kraj	- 5,98	22,91	-19,40	- 4,54	10,91	36,36	-10,87
Liberecký kraj	22,69	13,00	1,44	-10,33	-12,32	7,21	19,35
Královéhradecký kraj	47,17	-19,07	6,06	-14,23	- 3,81	7,49	- 4,60
Pardubický kraj	4,39	- 4,90	11,42	-19,83	- 6,46	27,78	7,68
Vysočina kraj	- 5,83	0,05	7,36	11,94	-15,09	27,61	-26,06
Jihomoravský kraj	7,34	38,55	-17,39	30,05	- 5,36	10,55	1,31
Olomoucký kraj	-25,73	- 7,71	16,34	-13,52	0,04	7,29	- 1,38
Zlínský kraj	26,66	-18,14	2,29	-11,65	15,00	2,50	- 6,83
Moravskoslezský kraj	0,41	-18,47	6,86	9,27	21,32	0,94	14,53

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů ČSÚ

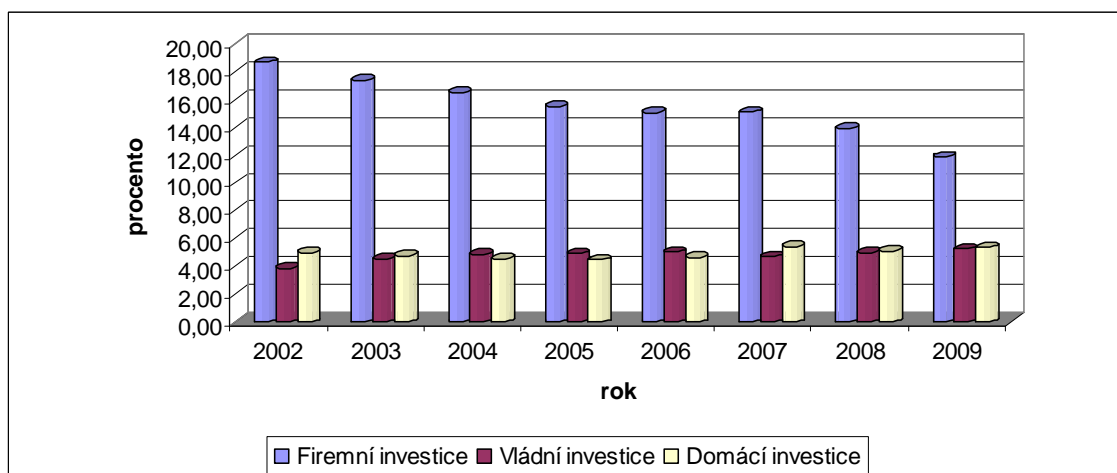
Příloha 2

Graf 17: Institucionální složení investic v EU (27) v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

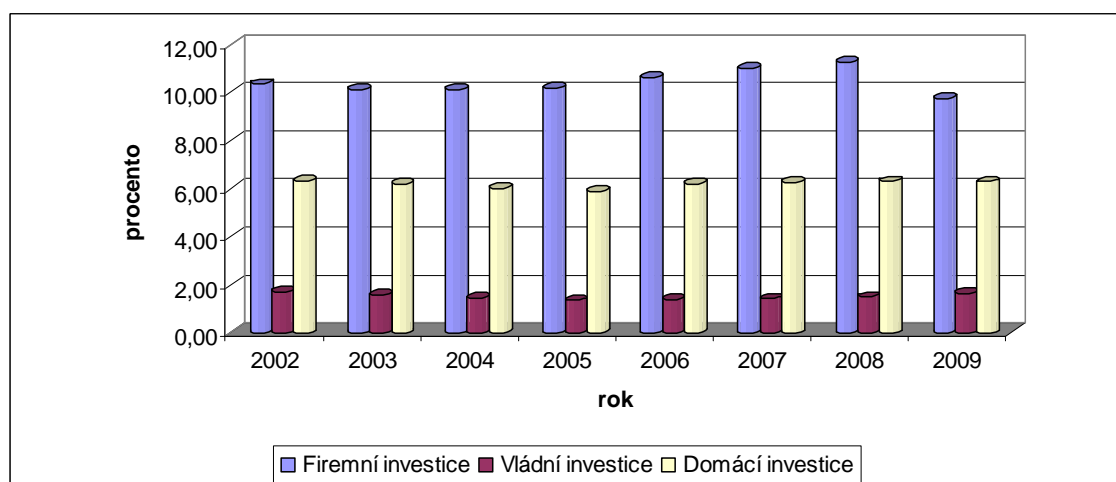
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat

Graf 18: Institucionální složení investic v ČR v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

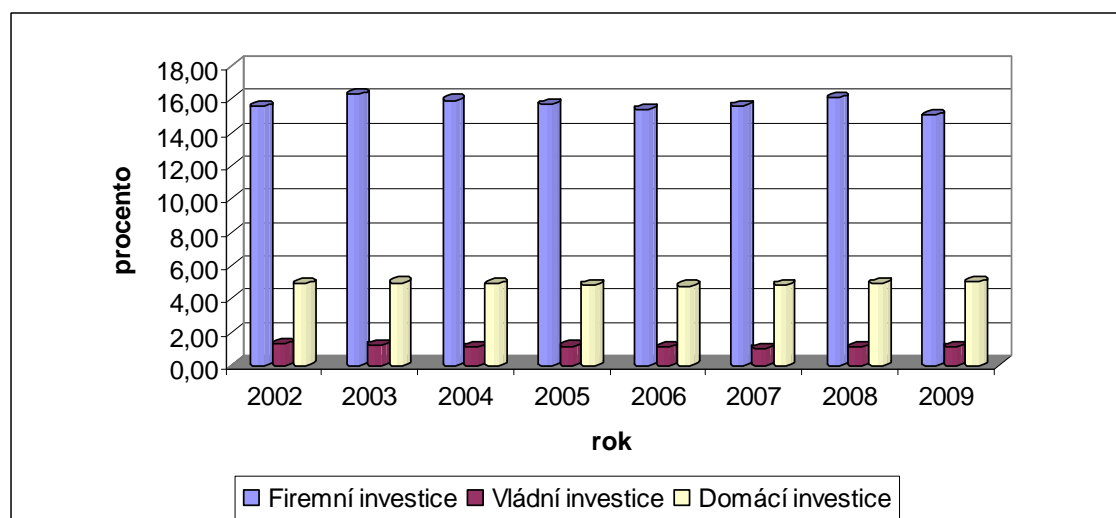
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat

Graf 19: Institucionální složení investic v Německu v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

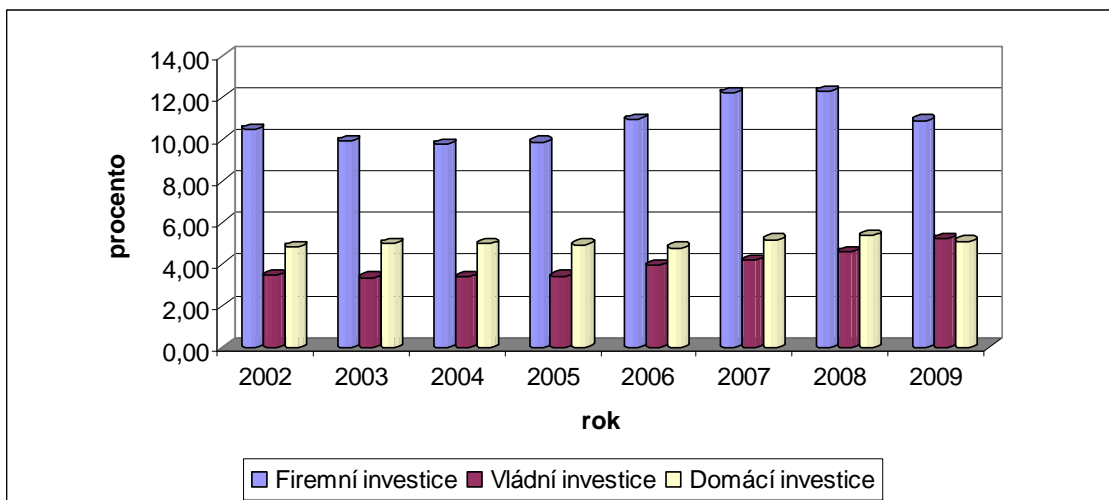
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat

Graf 20: Institucionální složení investic v Rakousku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

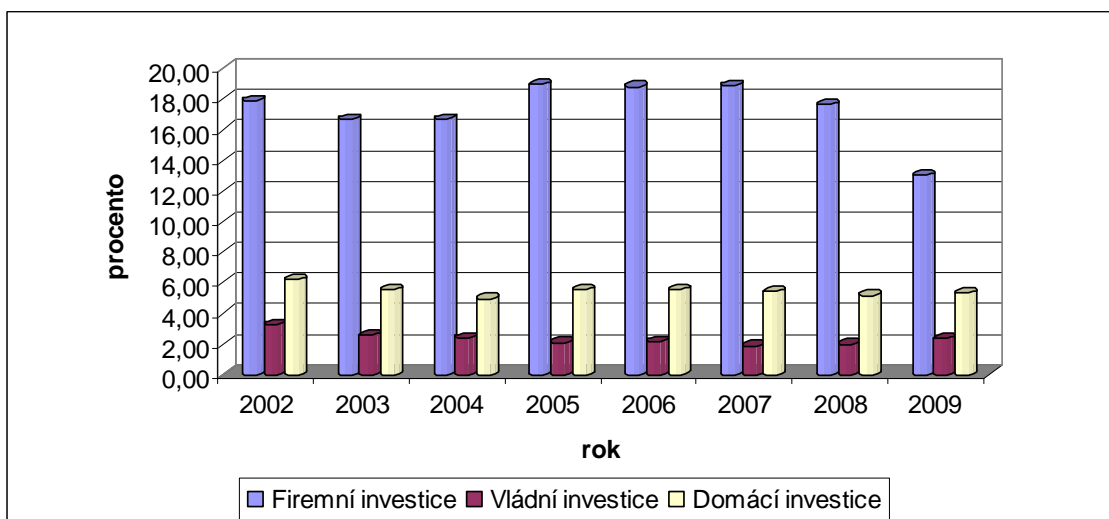
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat

Graf 21: Institucionální složení investic v Polsku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat

Graf 22: Institucionální složení investic na Slovensku v letech 2002 – 2009 (v % HDP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ze zdrojů Eurostat